

Terhi Lampela ja Mervi Sihvonen

YHTEISÖLLISYYDEN KARTOITUS RESTONOMIKOULUTUKSESSA

- Narratiivinen tutkimus matkailun koulutusohjelman opiskelijoiden kokemuksista

Opinnäytetyö
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Matkailu- ja ravitsemisala
Matkailun koulutusohjelma
Kevät 2010

**Kajaanin
ammattikorkeakoulu**

OPINNÄYTETYÖ TIIVISTELMÄ

Koulutusala Matkailu- ja ravitsemisala	Koulutusohjelma Matkailun koulutusohjelma
Tekijä(t) Terhi Lampela ja Mervi Sihvonen	
Työn nimi Yhteisöllisyyden kartoitus restonomikoulutuksessa - Narratiivinen tutkimus matkailun koulutusohjelman opiskelijoiden kokemuksista	
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot	Ohjaaja(t) Pekka Oikarinen ja Seija Siivola
	Toimeksiantaja Kajaanin ammattikorkeakoulu
Aika Kevät 2010	Sivumäärä ja liitteet 52+1
<p>Kansainvälisellä matkailualalla korostuu ihmisten erinäiset vuorovaikutussuhteet ja ryhmätyötaidot. Yhteisöllisyyden huomataan korostuvan monissa eri työympäristöissä niin työpaikoilla kuin oppilaitoksissakin. Synnymme ja kasvamme osana jotain yhteisöä tuoden siihen aikanaan omia käsityksiämme ja suhtautumismallejamme. Näitä yhteisöllisyyden malleja muokkaa osaltamme myös koulutuksemme asettamat haasteet ja odotukset tulevaisuudelta.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa yhteisöllisyyttä ja tutkia matkailun opiskelijoiden kokemuksia Kajaanin ammattikorkeakoulussa. Mukana tutkimuksessa oli restonomiopiskelijoita kolmelta eri vuosikurssilta. Tutkimuksen tarkoitus oli selvittää yhteisöllisyyttä matkailualalla sekä opiskelijoiden mielipiteitä ja omakohtaisia kokemuksia restonomikoulutuksen sisällöstä, opetuksen tasosta, omasta opiskeluryhmästä sekä yksityiselämän vaikutuksesta opiskeluun.</p> <p>Tavoitteena oli saada mahdollisimman kattava ja monipuolinen käsitys opiskelijoiden mielipiteistä sekä kokemuksista koulutuksen suhteen. Tulosten avulla halusimme selvittää mitä positiivisia vaikutuksia koulutuksella oli, sekä kartoittaa kehitystarpeita ja mahdollisia epäkohtia, jotka oli koettu hankaloittavan opiskelua.</p> <p>Kokosimme aineiston laadullista tutkimusmenetelmää tukevalla narratiivisella lähestymistavalla. Opiskelijoiden tarinoista poimimme tutkimuksellemme oleelliset osiot, joista saimme koottua kattavat tutkimustulokset. Tutkimusaineistona toimi siis restonomiopiskelijoiden kirjoittamat narratiivit, joiden avulla pyrittiin selvittämään opiskelijoiden kokemuksia ja mielipiteitä restonomikoulutuksesta Kajaanin ammattikorkeakoulussa.</p> <p>Vaikka tutkimukseemme ei osallistunut kuin puolet kolmen eri vuosikurssin opiskelijoista, uskomme että aineisto on luotettavaa, sillä monissa narratiiveissa ilmeni toistoa samojen kategorioiden kohdalla. Tutkimustulosten perusteella voimme todeta opiskelun ammattikorkeakoulussa vaativaksi ja aikaa vieväksi. Opiskelijat kokivat kuitenkin opinnot positiivisena voimavarana.</p> <p>Tämä tutkimus toteutettiin syksyn 2009 ja kevään 2010 kuluessa, aineistoa kerätessä ja tuloksia kootessa.</p>	
Kieli	suomi
Asiasanat	Yhteisö, yhteisöllisyys, ryhmä, narratiivi
Säilytyspaikka	☐ Verkkokirjasto Theseus ☐ Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

School Kajaani University of Applied Sciences	Degree Programme Tourism
Author(s) Terhi Lampela and Mervi Sihvonen	
Title Mapping Communality in Hospitality Management -Narrative Research Based on Student Experiences	
Optional Professional Studies	Instructor(s) Pekka Oikarinen and Seija Siivola
	Commissioned by Kajaani University of Applied Sciences
Date Spring 2010	Total Number of Pages and Appendices 52+1
<p>People's social and group skills are emphasized in the field of international tourism. The feeling of community is often emphasized also in many educational and work environments. Everyone is born and raised to be a part of some community and everyone is also bringing their own ideas and thoughts to it. Forms of community are being shaped by our educational challenges and future expectations.</p> <p>This research was a survey about the communality in Kajaani University of Applied Sciences. The goal was to map student experiences in the degree programme of hospitality management. Three different classes took part in this research. The main goal of this research was to find out student opinions concerning the contents of education, level of teaching, their own study group and the effect of their personal life in education.</p> <p>With the results the positive effects of education in Kajaani University of Applied Sciences were discovered. Also the need of improvement and possible weaknesses that had negative influence in education were pointed out.</p> <p>The material was collected by using a narrative research method. The most important parts were collected from the narratives and gathered together as research results. This was a qualitative research and narrative research method was used to support the qualitative one. As research material the students of three different classes wrote narrative stories where they told their experiences and opinions about the education and communality in Kajaani University of Applied Sciences.</p> <p>Even though only half of the three different classes responded we believe it can be concluded that this research is trustworthy. The same issues were repeated in the same categories. With the results it was noticed that studying in University of Applied Sciences is demanding and time consuming. The students also experienced the education as a positive resource.</p> <p>This research was conducted during fall 2009 and spring 2010.</p>	
Language of Thesis	Finnish
Keywords	Community, feeling of community, group, narrative
Deposited at	☐ Electronic library Theseus ☐ Library of Kajaani University of Applied Sciences

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	1
2 YHTEISÖLLISYYS	3
2.1 Yhteisö	4
2.2 Ryhmä	6
3 RESTONOMIKOULUTUKSEN SISÄLTÖ JA AMMATINKUVAUS	8
4 TUTKIMUSTEHTÄVÄ	9
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	10
5.1 Tutkimusryhmä	11
5.2 Tutkimusaineisto	12
5.3 Tutkimusmenetelmä	12
6 NARRATIIVINEN TUTKIMUS	15
7 TUTKIMUSTULOKSET	18
7.1 Luokkahenki ja opetuksen taso	19
7.2 Sosiaaliset - ja yhteisölliset tekijät	20
7.3 Opiskeluryhmä	20
7.4 Opettajat	24
7.5 Perhe	27
7.6 Työssäkäynti opintojen ohella	30
7.7 Vapaa-aika ja harrastukset	33
7.8 Tulevaisuuden suunnitelmat	36
8 POHDINTA	39
8.1 Tutkimustulosten tarkastelu	39
8.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettiset kysymykset	44
8.3 Oma oppiminen	45
8.4 Kuinka jatkossa?	46
9 JOHTOPÄÄTÖKSET	48
LÄHTEET	50

LITTEET

1 JOHDANTO

Matkailu on yksi maailman nopeimmin kasvavista elinkeinoista. Myös palvelujen osuus kasvaa koko ajan. Tämä mahdollistaa työllistymisen tulevaisuudessa mitä moninaisimmissa tehtävissä. Kainuussakin matkailun ja palvelujen osuus elinkeinorakenteesta on kasvussa johtuen esimerkiksi matkailun kansainvälistymisestä.

Kajaanin ammattikorkeakoulun matkailupalvelujen ammattiopinnoissa perehdytään luonto- ja liikuntamatkailuun sekä erilaisten tapahtumien ja kokousten järjestämiseen. Osaamista syvennetään suunnittelemalla, toteuttamalla ja arvioimalla matkailutuotteita. Kansainvälistä liike-elämää varten opetellaan tuntemaan eri kulttuureja sekä markkinointi- ja tuotekehitysosaamista.

Idea opinnäytetyöhön tuli Kajaanin ammattikorkeakoululta syksyllä 2009. Halusimme tehdä opinnäytetyön yhteisöllisyydestä ja restonomiopiskelijoista, koska se kiinnosti meitä henkilökohtaisesti, olihan kyse omasta alastamme. Teimme opinnäytetyön Kajaanin ammattikorkeakoulun toimeksiannosta, jotta se tarkoituksensa mukaisesti palvelisi myös toimeksiantajaa.

Opinnäytetyössämme tarkastelemme Kajaanin ammattikorkeakoulun matkailun koulutusohjelman restonomikoulutusta opiskelijoiden näkökulmasta. Tutkimustehtävänä oli kartoittaa yhteisöllisyyttä Kajaanin ammattikorkeakoulussa ja samalla selvittää matkailun opiskelijoiden kokemuksia koulutuksesta. Kolmen eri vuosikurssin opiskelijat saivat kirjoitettavakseen 2 – 4 sivun pituiset narratiivit eli tarinat. Tarinoiden avulla selvitimme opiskelijoiden omakohtaisia kokemuksia ja mielipiteitä omasta opiskeluryhmästä, opetuksen tasosta, koulutuksen sisällöstä sekä harrastuksista ja yksityiselämän vaikutuksesta opiskeluun.

Tavoitteena oli saada kattava käsitys yhteisöllisyydestä restonomiopiskelijoiden kesken ja kartoittaa mielipiteitä omassa opiskeluryhmissä. Tulosten kautta kartoitimme mahdollisia kehitystarpeita ja epäkohtia, joiden oltiin koettu hankaloittavan opiskelua ja opintojen sujumista.

Tutkimusmenetelmänä käytimme laadullista tutkimusta ja sitä tukemaan otimme narratiivisen tutkimusmenetelmän, jonka ajattelimme parhaiten sopivan tutkimusaineiston keruuseen.

Katsoimme aiheelliseksi työstää tämän kaltaista tutkimusta, sillä huomasimme jo oman opiskelumme aikana tutkimukselle olevan tarvetta. Hyvin moni vuosikurssiltamme oli samaa mieltä kanssamme esimerkiksi opetuksen tasosta ja ryhmäjaon merkityksestä koulussa viihtymiselle. Haimme käsityksillemme ja mielikuvillemme vahvistusta muiden vuosikurssien restonomiopiskelijoilta tämän tutkimuksen puitteissa.

Tämä laadullinen tutkimus on toteutettu syksyn 2009 ja kevään 2010 kuluessa, narratiivista lähestymistapaa käyttäen. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Kajaanin ammattikorkeakoulu.

2 YHTEISÖLLISYYS

Yhteisöllisyys on pitkälti sosiaalista vuorovaikutusta, vuorovaikutuksen ominaisuus, tapa, toimintaperiaate, idea tai tavoite (Lehtonen 1990, 25).

Vaikka yksilöllisyys ja yhteisöllisyys asettuvat helposti vastakkain, kuuluvat ne silti yhteen. Yksilöllisesti vapaat ja yhdenveroiset persoonat muodostavat aidon yhteisöllisyyden. (Kotkavirta & Laitinen 1998, 102.) Ihmissuhdeverkostot syntyvät ihmisten välisistä erilaisista suhteista ja suhdejärjestelmistä. Ongelmia voi syntyä työnjaon, tehtävien ja tavoitteiden epäselvyydestä. Myös ihmisten väliset tunnesuhteet ja vallankäyttöön liittyvät tilanteet voivat tuottaa ongelmia yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. (Hämäläinen & Sava 1989, 58.)

Yhteisöllisyyttä voidaan parhaiten tutkia sosiologisesta näkökulmasta sillä sosiologia tarkastelee taas yhteiskuntaa monista eri näkökulmista. Tutkittavana voi olla esimerkiksi yhteiskunnan rakenne, organisaatiot ja yhteisöt, sosiaaliset verkostot sekä ihmisten arvot ja asenteet. (Helsingin yliopisto. Sosiologian laitos 2003-2004 <http://www.valt.helsinki.fi/sosio/esittely/sosiologia.htm> Luettu 12.2.2010.)

Ihmiset rakentavat konstruktioita ehdottamalla muille, miten asiat tulisi ymmärtää ja pyrkivät samaan käyttäytymismalliin jokaisen kohdalla, jotta instituutio muuttuisi heidän toivomaansa suuntaan. Ihmiset joutuvat alinomaa tarkistamaan ajatusmallejaan muun muassa sosiologien nostaessa esille ajankohdan polttavia puheenaiheita omine mielipiteineen ja suhtautumisehdotuksineen. (Saksala 1998, 181 – 182.)

Nopeasti muuttuva, monipuolinen ja laaja-alainen tieteenala, sosiaalipsykologia, tutkii yksinkertaisimmillaan ihmisen toimintaa sosiaalisissa tilanteissa. Joidenkin tutkimuksien kohteena on myös ihmisen minuuden muotoutuminen sekä suhtautuminen ympäristöön. Tutkimukset olettavat ihmisen toimivan parhaiten ja heidän suorituskykynsä lisääntyvän toisen ihmisen läsnä ollessa. (Tiuraniemi 1993, 3, 7 – 8.)

Yhteisön ja sen yksilöiden toiminta mahdollistaa vuorovaikutuksen ja yhteisöllisyyden kehittämisen. Toiminnan tarkoituksena onkin yhteisön jatkuva kehitys - ja kasvuprosessi. Kyseessä on siis kasvattava yhteisö. Yleensä yhteisöjen kehittäminen tapahtuu pienissä ryhmissä, joissa yhteisön jäsenet saavat mahdollisesti aikaan omat toimintatapansa ja kehittyvät yhdessä. (Kaipio 1999, 30.)

Koulu on sosiaalinen yhteisö, jolla on omat tapansa toimia, ratkaista ongelmia sekä tehdä yhteistyötä. Vastoin yleistä luuloa koulu tai yleensäkin mikä tahansa ihmisten muodostama kokonaisuus ei aina ole yhteisö, sillä ryhmällä ja yhteisölläkin on eroavaisuuksia. Yhteistoiminta sekä tietoinen työskentely ovat välttämättömiä ennen yhteisöksi tai ryhmäksi muotoutumista. (Hämäläinen & Sava 1989, 43 – 44.)

Tunneilmapiiriin voi havaita oppilaitoksissa ja luokissa välittömästi sinne astuttaessa. Se kuvaa muun muassa ihmisten välisiä vuorovaikutussuhteita, joihin vaikuttavat koulun perinteet sekä – kulttuuri. (Hämäläinen ym. 1989, 65.)

2.1 Yhteisö

Yhteisö muodostuu useista erilaisista osista, jotka voivat olla esimerkiksi kokoelmia, kokonaisuuksia sekä kommuuneja. Näiden osioiden väliset suhteet ja roolit järjestyvät yhteisössä omaan hierarkiaansa. (Kotkavirta & Laitinen 1998, 5 – 6.)

Kaikki ihmiset ovat perustaltaan yhteisöllisiä. Yhteisö vaikuttaa siihen, millaisia meistä tulee. Sen kautta opimme, kuinka tulee toimia elämässä ja erilaisissa tilanteissa siirtäen tietoa eteenpäin nuoremmille sukupolville. Yhteisön tiiviys määrää sen, millaiseksi kasvamme ja mihin meidät kasvatetaan. Yhteisön jäseniltä löytyy samankaltaisia piirteitä, ominaisuuksia, merkityksiä sekä perinteitä. Näistä ominaisuuksista voidaan tunnistaa pienemmänkin yhteisön yleispiirteet. (Aaltola & Valli 2001. 28.)

”Sanalla yhteisö on arkikielessä monia eri merkityksiä.” (Köppä, Laukkanen & Santala 2000, 11.) ”Suomen yhteisö-sana on johdettu verbistä ”yhdistää”. Samalla tavalla useiden kielten vastaavat termit pohjautuvat latinan verbeihin *sociare* (yhdistää), josta johtuvat *socius* (ystävä, toveri, liittolainen) ja *societas* (seura, yhdistys, yhteiskunta), *colligere* (koota) sekä *communicare* (tehdä yhteiseksi, ilmoittaa).” (Kotkavirta & Laitinen 1998, 5 – 6.)

Yleensä yhteisöön kuuluu ihmisiä, joilla on keskenään jotain yhteisiä asioita ja mielenkiinnon kohteita (Köppä ym. 2000, 14). Yhteisöön kuuluvien henkilöiden tulee täyttää siihen kuuluvat ominaiset tunnuspiirteet. Mitkä tahansa ryhmät tai sattumalta yhteen kerääntyneet ihmiset eivät välttämättä ole yhteisö. Oma - aloitteisesti syntyvät ja kestoltaan lyhyet ryhmät ovat kuitenkin mahdollisia jonkin yhteisön sisällä. (Köppä ym. 2000, 12.)

Yhteisö tekee yhteistyötä ja jäsenillä on samoja tavoitteita, joita pyritään ryhmänä saavuttamaan. Yhteisön sisällä voi myös olla erimielisyyksiä ja kun tavoitteet eivät kohtaa, yhteen-törmäykset ovat mahdollisia. (Köppä ym. 2000, 22.)

Usein yhteisön jäsenten väliset rooliodotukset ja roolit ovat vain osaksi tiedostettuja. Yhteisön sisäisesti asetetaan myös odotuksia kaikkien käyttäytymiselle, mikä pakostakin aiheuttaa ristiriitoja. Ihmiset niin sanotusti olettavat kaikkien osaavan kaiken. Olemme onneksi tietoisia tästä, jolloin pystymme siirtämään tietoa toisillemme. (Hämäläinen & Sava 1989, 71.) ”Yhteisö, jonka jäsenet luottavat toisiinsa, on sopeutumiskykyisempi ja valmiimpi vastaanottamaan uusia vaikutteita kuin yhteisö, jossa vallitsee epäluottamuksen ilmapiiri.” (Köppä ym. 2000, 22.)

Yksilöt yhdessä muodostavat yhteisön. Yhteisön jäsenet ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa mutta voivat toimia myös itsekseen. Toiminnasta tulee yhteisöllistä, kun vuorovaikutukseen osallistuu yksilöistä muotoutuva ryhmä, johon erilaiset muut ryhmät ja yksilöt voivat olla kontaktissa. (Lehtonen 1990, 24.)

Yhteisöjä voidaan luokitella usealla eri tavalla sekä myös tarkastella erilaisista näkökulmista, esimerkiksi niiden tavoitteiden ja vuorovaikutuksen mukaan. Sanalla yhteisö on siis monia

erilaisia merkityksiä ja käsitteitä. Yleisimpiä käsitteitä yhteisöstä ovat esimerkiksi ihmisten välinen vuorovaikutus, yhteisyys, ihmisten väliset suhteet tai tietyille ihmisryhmälle yhteiset asiat. Tutkimuksessa sanaa yhteisö ei kuitenkaan voida käyttää näin yleisenä käsitteenä. (Lehtonen 1990, 14-15.)

Puhuttaessa mistä tahansa kasvatusyhteisöstä, esimerkiksi päiväkodista, koulusta, laitoksesta tai vaikkapa ammatillisesta oppilaitoksesta, ammattikorkeakoulusta tai yliopistosta, kokevat kasvatettavat yksilöt kasvattajien erilaiset toimintamallit ja -tavat. Tämän vuoksi kasvattajien olisikin parempi sitoutua johdonmukaisesti samanlaisiin linjoihin ja toimintatapoihin. (Kaipio 1999, 201 – 202.)

2.2 Ryhmä

Yhteisö tekee yhteistyötä ja jäsenillä on samoja tavoitteita, joita pyritään ryhmänä saavuttamaan. Yhteisön sisällä voi myös olla erimielisyyksiä, ja kun tavoitteet eivät kohtaa, yhteen törmäykset ovat mahdollisia. (Köppä ym. 2000, 14.)

Ihmisillä on tarve tuntea kuuluvansa ja liittyvänsä johonkin yhtenäiseen ryhmään, tuntea olevansa pidetty. Yhteiskunta kertoo millaisia arvoja, normeja ja asenteita ryhmän tulee noudattaa. Ryhmän jäsenet pyritään kasvattamaan yhteisille tavoille. (Kalliopuska 1995, 52 – 53.)

Yksilön työpanoksen ja ryhmäsuorituksen välistä suhdetta koetellaan yhteistyötä tekemällä. Tehtävät, joista ihminen ei suoriudu yksin, ratkaistaan ryhmässä. Se mikä on yksilölle ylivoimaista, onnistuu ryhmätyöllä. (Helkama ym. 2001, 256.)

Ryhmän kesken pystytään luomaan hyvä yhteishenki ja keskinäinen luottamus. Sen kautta ryhmän jäsenten väliset suhteet lähentyvät ja ryhmä pysyy tiiviimmmin koossa. (Kalliopuska 1995, 53.) ”Mitä parempi luottamus ryhmän jäsenten kesken vallitsee, sitä paremmin omak-

sutaan siinä ylläpidettävät arvot. Ryhmä luo turvaa ja antaa tukea vaikeissa tilanteissa.” (Kalliopuska 1995, 53.)

Kun ryhmä on ollut yhdessä pidempään, alkaa muodostua ystävyys-suhteita. Myös suhdeverkot alkavat muodostua ja työparit on helpompi löytää. Ryhmän yhteishenki alkaa vaikuttaa ja ryhmässä mukana oleminen koetaan palkitsevaksi. Yhteistyön mukana selviävät ryhmän yhteiset tavoitteet, jotka yleensä ovat selkeästi esillä ja joita suurin osa ryhmän jäsenistä kannattaa. (Kalliopuska 1995, 53.)

Kun yksilö kokee olevansa tärkeä osa ryhmää ja oman panoksensa arvokkaana osana ryhmätyöskentelyä, ryhmän toiminnan voi sanoa olevan kiinteää. Yksilön ryhmätyöskentely on mielekkäintä silloin, kun hän saa jonkinlaista palkkiota työstään ja saa nähdä oman käden jäljen osana ryhmän tuottamaa lopputulosta. Kun kaikki työskentelevät yhteisen hyvän saavuttamiseksi, mukautuvat jäsenet ryhmän paineeseen työskennellä samojen mielipiteiden ja toimintojen taustalla. (Helkama ym. 2001, 268, 280.)

Siitä huolimatta, että ryhmä on voimakkaampi yhdessä ja saa suoritettua yksilöltä liikaa vaativia tehtäviä tehokkaammin, esiintyy luonnollisesti myös tapauksia joissa ryhmätoiminnasta on enemmän haittaa kuin hyötyä. Ryhmästä löytyy viisaita yksilöitä, mutta ryhmän paineen alaisena viisaatkin ideat saattavat jäädä käyttämättä. Ryhmätoiminnassa on niin solidaarisuutta kuin ristiriitajakin. (Helkama ym. 2001, 293.) Tunnettu sanonta ”joukossa tyhmyys tiivistyy” käy valitettavasti joissain tapauksissa siis toteen.

3 RESTONOMIKOULUTUKSEN SISÄLTÖ JA AMMATINKUVAUS

Matkailu-, ravitsemis- ja talousalan suorittettava ammattikorkeakoulututkinto, restonomi (AMK) on laajuudeltaan 210 opintopistettä (3,5 vuotta). Valittavana on matkailun koulutusohjelma, palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelma sekä englanninkielinen Tourism - koulutusohjelma. Koulutus vastaa elinkeinoelämän vaatimuksia ja tulevaisuuden haasteita, sillä se on suunniteltu alan ammattilaisten kanssa. (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2010.)

Matkailupalvelujen ammattiopinnoissa perehdytään luonto- ja liikuntamatkailuun sekä erilaisien tapahtumien ja kokousten järjestämiseen. Osaamista syvennetään suunnittelemalla, toteuttamalla ja arvioimalla matkailutuotteita. Kansainvälistä liike-elämää varten opetellaan tuntemaan eri kulttuureja sekä markkinointi - ja tuotekehitysosaamista. Ruokapalveluiden ammattiopinnoissa perehdytään ruokaperinteisiin, ruuanvalmistuksen taloudellisiin tekijöihin sekä ruokapalvelujen järjestämiseen. (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2010.)

”Matkailu on yksi maailman nopeimmin kasvavista elinkeinoista. Myös palvelujen osuus kasvaa koko ajan. Tämä mahdollistaa työllistymisen tulevaisuudessa mitä moninaisimmissa tehtävissä. Kainuussakin matkailun ja palvelujen osuus elinkeinorakenteesta on kasvussa johtuen esimerkiksi matkailun kansainvälistymisestä.” (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2010).

4 TUTKIMUSTEHTÄVÄ

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa yhteisöllisyyttä restonomikoulutuksessa. Mukaan otettiin kolme ryhmää matkailualalta. Ensimmäisen, toisen ja viimeisen vuoden opiskelijoilta tiedusteltiin mielipiteitä Kajaanin ammattikorkeakoulun restonomikoulutuksen sisällöstä, opetuksen tasosta, opiskelijaryhmästä sekä yksityiselämän vaikutuksesta opiskeluun.

Tutkimuksen tavoitteena oli saada mahdollisimman kattava käsitys opiskelijoiden kokemuk-
sista koulutuksen suhteen. Tulosten avulla halusimme valottaa restonomikoulutuksen posi-
tiivista vaikutusta sekä kartoittaa kehitystarpeita ja mahdollisia epäkohtia, joiden koettiin
hankaloittavan opiskelua.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Kajaanin ammattikorkeakoulu.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimusprosessin alku ja aineiston hankinta

Tämä tutkimus on tehty yhteistyössä Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa. Aloimme työstää opinnäytetyötämme syksyllä 2009 kevään harjoittelun ja kesätöiden jälkeen. Keväällä 2010 saimme lopunkin aineistosta kasaan ja pääsimme kokoamaan sekä tulkitsemaan tutkimustuloksia.

Tavoitteena oli kartoittaa yhteisöllisyyttä restonomikoulutuksessa. Koska tutkimme opiskelijoiden kokemuksia, tutkimusmenetelmäksi valitsimme kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän. Tätä tutkimusmenetelmää tukemaan otimme käyttöön opiskelijoiden henkilökohtaiset tarinat, narratiivit. Niistä pystyimme poimimaan määrättyihin kategorioihin liittyvät asiat laadullisen tutkimuksen mukaisesti.

Valitsimme aineiston keruu – ja tulkintamenetelmäksi narratiivisen analyysin sen selkeyden vuoksi. Jos olisimme valinneet näin ison kohderyhmän kohdalla esimerkiksi haastattelumuotoisen aineiston keruun, olisi se vienyt liian paljon aikaa muun muassa aineiston analysoinnilta. Tutkimustulokset tulee loppujen lopuksi kuitenkin koota tekstimuotoon, joten katsoimme parhaaksemme kirjoittuttaa narratiivit opiskelijoilla itsellään.

Lähetimme kohderyhmillemme sähköpostia (liite 1), joissa pyysimme heitä kirjoittamaan 2 – 4 sivun mittaiset narratiivit annettujen kategorioiden pohjalta. Arvelimme aiemman samankaltaisen tutkimuksen pohjalta, seuraavien kategorioiden olleen ne suurimmat vaikuttajat päätoimisen restonomiopiskelijan arjessa: opiskeluryhmä, opettajat, perhe, työssäkäynti, harrastukset ja vapaa-aika sekä tulevaisuudensuunnitelmat.

Kahden opiskelevan vuosikurssin kohdalla katsoimme ohjaajamme kanssa parhaaksi kerätä narratiivit tunnilla kirjoitettuina. Näin saimme kattavan otannan heidän käsityksistään opiskelusta matkailun koulutusohjelmassa.

Syksyllä 2009 valmistuneiden kohdalla jouduimme turvautumaan sähköpostiviestintään, joka näkyi heidän kohdallaan tutkimusaineiston valitettavana puutteellisuutena. Voimme kuitenkin vahvistaa tämän olevan hyvin edustava otanta ryhmästä ja sen mielipiteistä, jossa itsekin opiskelimme ja jonka mielipiteisiin myös itse yhdyimme.

Saatuamme opiskelijoiden narratiivit, poimimme niistä jokaisen kategoriaotsikon alle niitä koskevat maininnat. Poimimme jokaisen tarinasta suorat lainaukset, joiden pohjalta teimme yhteenvedot luokkakohtaisesti, esim. perheen vaikutuksesta opiskeluun. Kokosimme tällä menetelmällä jokaisen vuosikurssin, jokaisen yksittäisen opiskelijan mielipiteen ylös käsiteltävästä kategoriasta ja teimme luokkakohtaiset yhteenvedot. Näiden yhteenvedojen avulla voidaan vertailla eri vuosikurssien kokemuksia aiheesta ja näkemään opiskelijoiden ”kehitysvaiheen” Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijan roolissa.

5.1 Tutkimusryhmä

Tutkimusryhmämme koostui yhteensä sadastaseitsemästä (107) Kajaanin ammattikorkeakoulun matkailun koulutusohjelman opiskelijasta. Nämä opiskelijat ovat aloittaneet opintonsa syksyllä 2006, 2008 ja 2009, joten mukana otoksessa on vasta valmistuneita restonomeja sekä hiljattain opiskelunsa aloittaneita opiskelijoita. Näistä opiskeluryhmistä yhteensä 50 opiskelijaa osallistui opinnäytetyöhömme narratiiviansa avulla. Itse lukeudumme tilastoihin, mutta emme osallistuneet narratiivien kirjoittamiseen omilla mielipiteillämme, sillä halusimme pitiäytää tutkijan roolissamme opinnäytetyöprosessin ajan.

Tutkimuksessa esiintyville kolmelle vuosikurssille MMM6M, MMM8M sekä MMM9M-ryhmiin oli hakenut yhteensä kaksisataaseitsemänkymmentäkaksi (272) opiskelijaa, joista noin puolet, satakolmekymmentäkuusi (136), oli aikoinaan aloittanut opintonsa matkailun koulutusohjelmassa. Opintojen kuluessa kaksikymmentäyhdeksän (29) opiskelijaa kuitenkin lopetti opiskelun matkailun koulutusohjelmassa.

Jätimme MMM7M vuosikurssin kokonaan kohderyhmistämme pois, koska heillä oli meneillään työharjoittelu aineistonkeruun aikaan. Huomasimme myös jo oman valmistuvan ryhmämme kohdalla, ettei sähköinen viestintä tuottaisi toivottua tulosta vastausten suhteen. Pyrimme luomaan saatekirjeestämme mahdollisimman selkeän ja kiinnostavan, ettei sitä heti ensimmäisellä lukukerralla ohitettaisi. Lähetimme valmistuvalle MMM6M ryhmälle sähköpostia hyvissä ajoin ennen joulukuun valmistujaisia. Saimme heiltä kuitenkin narratiiveja odotettua vähemmän. Aineiston keruu työharjoittelussa olevalta MMM7M ryhmältä olisi ollut hankalaa, sillä heillä oli ymmärrettävästi kädet täynnä raportoitavaa harjoittelun suhteen.

5.2 Tutkimusaineisto

Tutkimusaineistona olivat kolmen eri vuosikurssin opiskelijoiden kirjoittamat 2 – 4 sivun pituiset narratiivit. Keräsimme osan narratiiveista sähköpostitse ja osan paperiversioina. Halusimme kartoittaa yhteisöllisyyttä Kajaanin ammattikorkeakoulun restonomikoulutuksessa ja saada mahdollisimman paljon erilaisia tarinoita. Tämän takia valitsimme mukaan ensimmäisen, toisen ja kolmannen vuoden opiskelijaryhmät matkailun koulutusohjelmasta.

Opiskelijat saivat kertoa vapaasti opiskeluun, opiskeluryhmään, opetukseen, vapaa- aikaan, työssäkäyntiin ja tulevaisuudensuunnitelmiin liittyvistä kokemuksistaan ja aikeistaan. Ohjeistukseksi annettiin vain kategoriat, joiden perusteella opiskelijat saivat kirjoittaa sekä positiivisia että negatiivisia kokemuksiaan liittyen opiskeluun. Tarinat kirjoitettiin nimettöminä.

5.3 Tutkimusmenetelmä

Laadullisessa tutkimuksessa tutkija pyrkii samaistumaan tutkimuksen kohteeseen. Tutkija pyrkii tavoittamaan tutkittavien näkemykset ja keräämään aineistoa esimerkiksi päiväkirjojen,

haastattelujen ja havainnoinnin avulla. (Aaltola & Valli 2001, 68.) Laadullinen tutkimus tarkoittaa kokonaisuutena useita erilaisia tulkinnallisia tutkimuskäytäntöjä. Laadullinen tutkimus on vaikea määritellä kovin selkeästi, koska sillä ei ole yksin sen omaa teoriaa, metodeja tai paradigmaa. (Metsämuuronen 2006, 83.)

Laadullisen tutkimuksen analysointi on pitkälti aineistolähtöistä. Aineistosta poimitaan keskeisimmät aihealueet, joiden merkitys tutkimuksen kannalta on suuri. Aihealueista pyritään kokoamaan tutkittavan ryhmän kokonaisvaltainen mielipide kyseessä olevaan asiaan tai ilmiöön. (Aaltola ym. 2001, 68.) ”Laadullisen tutkimuksen kohteena on yleensä ihminen ja ihmisen maailma, joita yhdessä voidaan tarkastella elämismaailmana.” (Varto 1992, 23.)

Laadullisessa tutkimuksessa elämismaailma tarkoittaa merkitysten maailmaa ja siinä merkitykset ilmenevät ihmisen ja yhteisöjen tekemänä toimina ja päämäärinä, suunnitelmina sekä hallinnollisina rakenteina. Mikään ei ole ihmisestä riippumatonta, koska merkitykset voivat syntyä ainoastaan ihmisen välityksellä. Tutkijalla on isona osana siinä, mitä hän tutkii, koska kaikki laadullinen tutkimus tapahtuu elämismaailmassa. (Varto 1992, 24, 26.)

”Ihmisen jokapäiväinen vuorovaikutus tapahtuukin puhutun ja kirjoitetun kielen sekä viestejä sisältävien kuvien, eleiden ja tekojen avulla. Tässä mielessä sosiaalinen todellisuus on haluttu käsittää eräänlaiseksi tekstiksi. Niinpä merkityssuhteista kiinnostunut laadullinen tutkimus hakeekin aineiston analyysimenetelmänsä teksti-analyysin suunnalta.” (Saksala 1998, 234.)

Tilastollista - ja laadullista tutkimusta verrattaessa voidaan nähdä selvästi tilastollisen havaintomateriaalin olevan usein numerotaulukoita, joista tulokset kootaan selventävään teksti muotoon. Laadullisessa tutkimuksessa, jossa havaintomateriaali on jo kirjallisessa muodossa, pyritään käyttämään mahdollisimman sanatarkasti suoria lainauksia kootuista narratiiveista tukemaan tulkintoja. (Saksala 1998, 234.)

Fenomenologisen erityistieteen mukaan kokemus on suhde, joka sisältää subjektin ja objektin kokemuksen kokonaisuutena. Tämän erityistieteen mukaan tieto on epäluotettavaa jos molemmat osapuolet eivät ole mukana tarkastelussa. (Perttula & Latomaa 2005, 116 – 117.)

Kokemukset syntyvät eri tavoin, joskus välittömästi aiheesta. Tällöin kokemus muodostuu juuri siitä aiheesta eikä ihmisen tarvitse etsiä ymmärtämiseen muuta aihetta. Tällaisessa tapauksessa ihminen vaikuttuu aiheesta. On myös toisenlaista ymmärtämistä ja se liittyy ihmisen mahdollisuuteen luoda itselleen elämäntilannetta. (Perttula ym. 2005, 120 – 121.)

Ihmisen kokiessa elämyksiä ihmisen tajunnallinen toiminta valitsee kohteen. Tällöin todellisuus tarkoittaa jotain ja elämyksissä kohde ilmenee ihmiselle jollain tavoin. Kokemuksen kohde voi jäädä epäselväksi mutta elämys on silti olemassa ja todellinen. (Perttula ym. 2005, 116.)

6 NARRATIIVINEN TUTKIMUS

”Narratiivisuudella on pitkät perinteet filosofiassa, kirjallisuustieteessä ja kielitieteessä. Narratiivisuus tutkimuksessa viittaa lähestymistapaan, joka kohdistaa huomionsa kertomuksiin tiedon välittäjänä ja rakentajana. Tutkimuksen ja kertomuksen suhdetta voi tarkastella kahdesta päänäkökulmasta: toisaalta tutkimus käyttää usein materiaaliina kertomuksia, toisaalta tutkimus voidaan ymmärtää kertomuksen tuottamiseksi maailmasta.” (Aaltola&Valli 2001. 116.) ”Narratiivisuuden käsite on peräisin latinan kielestä, jonka substantiivi *narratio* tarkoittaa kertomusta ja verbi *narrare* kertomista. Englannin kielessä kantasanat ovat muuntuneet substantiiviksi *narrative* ja verbiksi *narrate*. Käsitteelle ei ole vakiintunut suomenkielistä nimitystä.” (Aaltola ym. 2001. 116.)

Narratiivisessa analyysissä kiinnitetään huomiota eri asioista puhuttaessa käytettäviin kertomuksiin ja juonenrakenteisiin. Retorisessa tutkimuksessa kuulijoita pyritään suostuttelemaan puhujan näkemyksiin ja vakuuttamaan tämän näkökannasta asioihin, ei niinkään omasta mielipiteestään. (Saksala 1998, 238.)

Ihmiset käyttävät narratiivista suhtautumistapaa jokapäiväisessä elämässään tulkitessaan ympäröivää maailmaa ja järjestellessään elämänmenoaan. Näistä päivittäisistä narratiiveista kehkeytyy ajan mittaan kertomuksia, joita välitämme aina eteenpäin, luoden ulottuvuuksia muiden ihmisten päivittäisiin tarinoihin, elämänmittaiseen narratiivien arkistoon. (Aaltola & Valli 2001. 118.)

Elämänkerran, episodin ja näytelmän käsitteet voidaan siis sisällyttää narratiiviseen kerrontaan. Luomme mielissämme mielikuvan arkipäivän tilanteista ja niiden seurauksista. Jokaiselle jopa kaoottisen elämämme tapahtumalle löytyy kerronta, josta pystyy erottamaan alun, keskikohdan, ehkäpä jo ennakoitavissa olevan tuloksen ja lopun. Luomme omalla narratiivisella ajattelutavallamme havainto-, kuvittelu- ja päätösmalleja kulttuuriimme. (Eskola 1999, 167.)

”Narratiivinen ajattelu liittyy erityisesti ihmisen jokapäiväisen arjen tapahtumiin ja sosiaalisiin suhteisiin. Kun arkipäivässä ihmisiltä kysytään, miksi he tekivät jotakin, he tuottavat narratiivisen selityksen, eivät loogis-tieteellistä. Koska ihminen itse ymmärtää narratiivisesti sekä omaa elämäänsä että toisten elämää, soveltuu narratiivinen tietäminen myös tutkijan välineeksi.” (Perttula & Latomaa 2005, 199 – 200.)

Tutkimuksiin kerättävä narratiivinen aineisto voi koostua ihan tavallisista yksityisten henkilöiden päiväkirjoista, elämänkerroista tai muista dokumenteista, jotka on yleensä alun perin tuotettu ”vapaasta tahdosta” omaan käyttöön, mutta voidaan ottaa ainutlaatuisiksi tutkimusaineistoksi osapuolten suostumuksesta. Narratiivit voidaan kerätä joko kirjallisessa tai suullisessa muodossa, siten että tarina etenee kuitenkin tietyn kaavan mukaan muodostaen alun, keskiosan sekä lopun juonen mukaisesti. Pääasiana kuitenkin on, että sisältö on järjestyksestä huolimatta kattavaa tutkimuksen kannalta. (Aaltola & Valli 2001. 121.)

On muistettava huomioida narratiivien yksilöllisyys ja pyrittävä ymmärtämään jokaisen yksilön näkökulma käsiteltävään aiheeseen. Kokemuksia ja mielipiteitä ei tarvitse lähteä tarkistamaan ”varmemmista” lähteistä, sillä jokaisen tarina on moniulotteinen ja aikasidonnainen. (Perttula & Latomaa 2005, 198.)

Laadullisen tutkimuksen rinnalla usein käytettävä narratiivinen lähestymistapa on rikastuttava lisä aineiston keruulle ja tulkinnalle. ”Sen avulla voimme paremmin ymmärtää ihmisten elämän ajallista ulottuvuutta, merkitysten syntyä sekä sitä kuinka yksittäiset kertomukset punoutuvat osaksi laajempia kulttuurisia kertomuksia.” Ymmärrämme elämäämme ja laajempia kulttuurillisia instituutioita sekä käytäntöjä sijoittamalla itsemme muiden narratiiviseen maailmaan ja kertomuksiin (Eskola 1999, 166, 172).

Narratiiveissa esiintyvät erilliset osatekijät sitoutuvat taitavasti yhteen tarinoiden juonirakenteiden avulla. Narratiivisessa analyysissä ei pyritä määrittelemään tapahtumaa vaan sen sidosta muihin tapahtumiin ajallisesti ja sijainnollisesti. Ihmistä ei pystytä kategorisoimaan pelkän narratiivisen kerronnan avulla, sillä hänen tarinansa punoutuu muiden narratiivien verkostoon. Tällöin ihminen on kytköksissä monella eri tasolla ja monessa eri ajassa, osana laajempaa episodiat. (Eskola 1999, 172 – 173.)

Olemassa olevia kulttuurisia resursseja, kuten todellisuuden määritelmä sekä käsitykset hyvästä ja pahasta, voidaan taas sisällyttää sosiaaliseen konstruktionismiin. Curt 1994 toteaa sosiaalisen konstruktionismin mukaan maailmankuvan olevan tekstuaalinen kuin luettavissa oleva teksti. Kuin voisimme selkeästi lukea ja tulkita kertomuksista ja merkityksistä koostunutta todellisuutta. (Eskola 1999, 166.)

On varottava käyttämästä tarinan (narrative) käsitettä niin sanotusti loppuun. Ohi puhumista ja sekaannuksia voi aiheutua, jos käsitteen käyttötavat ovat kirjavat. Koska käsitettä voidaan käyttää niin monessa yhteydessä, kuten kaunokirjallisuudessa tai suullisissa narratiiveissa, saattaa se menettää jäsennysvoimansa. Todellisuuden eri tasot ja ulottuvuuksien erilaisuudet hämärtyvät, jos kaikki aletaan nähdä tarinan muodossa. (Hänninen 1999, 19.)

7 TUTKIMUSTULOKSET

Valitsimme tutkimuksemme aihealueiksi kuusi parhaiten yhteisöllisyyttä kartoittavaa teemaa. Kategoriat olivat seuraavat: 1. Opiskeluryhmä, 2. Opettajat, 3. Perhe, 4. Harrastukset ja vapaa-aika, 5. Työssäkäynti opintojen ohella, 6. Tulevaisuudensuunnitelmat. Näiden kategorioiden avulla pyrimme saamaan mahdollisimman kattavan käsityksen opiskelijoiden kokemuksista restonomikoulutuksesta.

Kategorioiden valinnassa pyrimme kiinnittämään huomiota myös siihen, kuinka ne voidaan liittää teoriapohjassa käsitelyyn yhteisöllisyyteen. Opiskelijan elämässä voi parhaimmillaan vaikuttaa jopa neljä eri yhteisöä. Koulussa opiskelijaryhmä ja opettajakunta luovat merkittävät puitteet viihtyä ja toimia kouluympäristössä. Perheen merkitys opiskelijan elämässä koettiin myös suureksi ja kantavaksi voimavaraksi. Täysin erilaiset puitteet arkeen luovat harrastusten ja vapaa-ajan toimintojen kautta saadut tuttavuudet ja yhteisöllisyys joukkuepelien kautta. Opiskelijat jotka jaksoivat opintojensa ohella käydä myös ilta – ja viikonloppu töissä saivat työyhteisön kautta vaihtelevuutta opiskeluntäyteisiin arkipäiviinsä.

Tarinoille jo määrättyt käsiteltävät kategoriat helpottivat aineiston tulkintaa, sillä niitä ei tarvinnut enää keksiä tarinoita lukiessa. Opiskelijoiden narratiivit pysyivät tietyn mittaisina, tietyssä kaavassa, josta tiedot sitten pystyttiin poimimaan kategoria otsikoiden alle.

Tavoitteena oli kartoittaa yhteisöllisyyttä restonomikoulutuksessa. Tutkimustuloksista pyrimme saamaan mahdollisimman kokonaisvaltaisen kuvan Kajaanin ammattikorkeakoulun restonomikoulutuksesta ja yhteisöllisyyden merkityksestä opiskelussa.

Vaikka tutkimukseemme ei osallistunut kuin puolet kolmen eri vuosikurssin opiskelijoista, uskomme että aineisto on luotettavaa, sillä monissa tarinoissa tapahtui toistoa samojen kategorioiden kohdalla. Esimerkiksi luokkahengen ja opettajien suhteen oltiin joka vuosikurssilla hyvin yksimielisiä.

Mielestämme narratiivien kirjoittaminen opiskelijoilla auttaa heitä ymmärtämään paremmin omaa rooliaan opiskelijana sekä ilmaisemaan mielipiteitään Kajaanin ammattikorkeakoulusta. Narratiivien kirjoittaminen nimettöminä rohkaisi varmasti useita opiskelijoita ilmaisemaan rehellisen mielipiteensä käsiteltävistä aihealueista.

7.1 Luokkahenki ja opetuksen taso

Narratiiveista voimakkaimmin esille tulleet asiat liittyivät luokkahenkeen ja opetuksen tasoon. Luokkahenki koettiin joka vuosikurssilla melkein poikkeuksetta erittäin positiiviseksi yhteisöllisyyden luojaksi. Ryhmien jäsenet kokivat hyvän luokkahengen olevan kannustava voimavara opiskelumotivaation ja opiskelijaelämän suhteen.

Samanhenkisiä kavereita sain jo opiskelijan alkuvaiheessa nopeasti ja ne kaverit ovatkin yksi tärkeä syy, miksi jaksaa aamulla nousta sängystä. Ilman hyvää luokkamme ryhmähenkeä, opiskelu tuntuisi varmasti kamalalta!

Opetuksen taso restonomikoulutuksessa koettiin vaihtelevan laidasta laitaan. Opettajien vaikutus opiskeluun koettiin merkittävänä tekijänä. Joukosta löytyi opiskelijoiden mielestä niin hyviä kuin huonoja kokemuksia opettajista ja heidän opetusmenetelmistään. Vaikkakin viimeisten vuosikurssin opiskelijoilla oli kokonaisvaltaisempi käsitys restonomikoulutuksen opetuksesta, myös ensimmäisen vuoden opiskelijoilla oli muodostunut mielipiteitä opetuksen tasosta.

Koulumme restonomipuolen opettajat ovat pääasiassa päteviä ja rentoja, mutta joukossa on toisinaan ollut tapauksia, jotka eivät suinkaan ole edistäneet opiskeluintoa. Opettajien vaikutus opiskeluuni on merkittävä.

Ammattitaitoiset ja mukavat opettajat nostavat motivaatiotani, ja niiden takia tunneille jaksaa raahautuaakin. Opettajien suhtautuminen opiskelijoihin on tärkeää. Opettajan ja opiskelijan vuorovaikutuksen on toimittava, jotta lopputuloksesta syntyy hyvä.

Opettajien asennoituminen omaan alaan ja työhön koettiin heti ensimmäisillä oppitunneilla. Asenteeltaan innostava opettaja joka on kiinnostunut opetettavasta aineesta, saa monet oppilaat tuntemaan itsensä varmemmiksi ja ammattitaitoa kartuttavaksi yksilöksi. Monien yhteishenki ja sitä myötä yhteisöllisyyden tunne kohoaa kun tarvittavan isolla porukalla löytyy kiinnostus opiskeltavaan aiheeseen.

7.2 Sosiaaliset - ja yhteisölliset tekijät

Opiskelijoiden tärkeimmät sosiaaliset -ja yhteisölliset tekijät liittyvät vahvasti narratiiveissa käsiteltyihin kategorioihin. Osalla opiskelijaelämää rajoitti perhe-elämä, toisilla taas työssäkäynti. Monet pitivät harrastuksiaan tärkeänä tekijänä jaksamisen kannalta, eivätkä tällöin olleet valmiita luopumaan harrastuksiin käytetystä vapaa-ajastaan.

Tärkein yhteisöllinen vaikuttava tekijä näille kolmelle vuosikurssille oli heidän opiskeluryhmänsä, jonka kanssa aikaa vietettiin eniten, myös koulun ulkopuolella. Muutamille myös työskentely opintojen ohella sekä vapaa-ajan harrastukset loivat toisenlaisen sosiaalisen verkoston

7.3 Opiskeluryhmä

Ryhmä MMM6M

Melkein koko tutkimusryhmä koki haittaavaksi tekijäksi ryhmäjaottelun kahteen eri ryhmään, heti ensimmäisistä päivistä lähtien. Koko ryhmän hajottaminen kahteen eri luokkaan vaikutti ilmapiiriin negatiivisesti. Toinen ryhmä jäi väistämättä etäisemmäksi. Yleisesti oltiin sitä mieltä, että luokkahenkeä ei juuri ollut.

Heti alusta alkaen meidät oli jaettu kahteen opiskeluryhmään, mikä osaltaan vaikutti opiskeluympöristöön. Tunsin sopentuvani omaan ryhmääni hyvin ja ainakin ensimmäisenä vuonna toisen ryhmän opiskelijat jäivät hieman etäisiksi.

Huomasin tuossa yhtenä päivänä, että en edelleenkään muista kaikkien yksöryhmäläisten nimiä vaikka aikaa on kulunut jo useampi vuosi.

Opiskelu ”omassa” ryhmässä oli helpompaa, johtuen varmastikin siitä, että sen jäsenet olivat minulle tutumpia.

Kun molemmat ryhmät opiskelivat yhdessä, oli tunnelma levottomampi, johtuen suuresta ihmismäärästä samassa - yleensä pienehkössä –luokkatilassa.

Myöhemminä vuosina kokonaisopiskelijamäärän laskiessa myös opiskelu yhdessä toisen ryhmän kanssa muuttui luontevammaksi. Yleisesti ottaen opiskeluryhmällä on ollut yleensä positiivinen vaikutus opiskeluuni.

En kokenut minkäänlaista kiusaamista tai syrjimistä. Jos olisin, olisi se voinut vaikuttaa todella negatiivisesti opiskeluuni.

Sain koulun aikana paljon tuttavuuksia, kavereita ja muutaman ystäväni.

Viimeisen vuoden opiskelijoiden mielestä opiskelijaryhmällä on kuitenkin ollut positiivinen vaikutus opiskelumotivaatioon ja -elämään. Moni oli saanut opiskeluvuosien aikana uusia ystäviä, mikä koettiin rikastuttavan opiskelijaelämää.

Ryhmä MMM8M

Suurin osa ryhmästä koki sen olleen positiivinen, tiivis ja yhteishengen olevan korkealla

jo ensimmäisistä koulupäivistä lähtien. Useiden mielestä myös luokkakaverit olivat suuri syy koulussa käymiseen ja yleiseen jaksamiseen. Ryhmä vaikutti aika aktiiviselta ja keskustelua oppitunneilla tuntui myös syntyvän. Monet olivat löytäneet porukasta myös hyviä ystäviä.

Ihmiset vaikuttivat erittäin mukavilta ja jo ensimmäisen tunnin aikana olin löytänyt ne ihmiset, joiden kanssa vielä tänä päivänäkin vapaa - aikani vietän. Opiskeluryhmästämmme tuli todella nopeasti erittäin tiivis.

Mielestäni juuri luokkamme yhteishenki on merkittävä tekijä koulussa viihtymiseni kannalta.

Opiskeluryhmäni on sopivan kokoinen ja ilmapiiri on hyvä. Opiskeluani helpottaa, että kaikkien kanssa tulee toimeen.

Ryhmämme yhteishenki oli jo ensimmäisenä vuotena hyvä ja parantunut vielä entisestään toisen vuoden aikana. Kaikkien kanssa tulee oikein hyvin toimeen ja ryhmästä on löytynyt hyviä kavereita.

Huomasin että alkoi heti tapahtua ryhmäytymistä ja pieniä omia porukoita syntyä. Itse tunsin itseni monesti ulkopuoliseksi vaikkakin uusia tuttavuuksia syntyi.

Itse en ole saanut luokasta oikeastaan yhtään ystävää, vain ”kavereita”, joten luokkabengellä ei ole minulle kovin suurta merkitystä.

MMM8M:llä on mielestäni aina ollut hyvä ryhmähenki ja opiskelijat tulee hyvin juttuun keskenään... Mutta aina on tietysti muutamia ulkopuolisiakin. Tuntuu, ettei luokkamme silti ole kovin yhtenäinen, ja ettemme tunne kouluamme läpikotaisin.

Muutaman mielestä ryhmässä oli muodostunut omia pieniä porukoita, jossa olo tunnettiin ulkopuoliseksi, vaikkakin uusia tuttavuuksia oli syntynyt. Muutama oli sitä mieltä että ryhmä voi vaikuttaa pintapuolin hyvinkin toimeentulevalta mutta yhteishenki ei ollutkaan niin hyvä

kuin luulisi. Yksi ei ollut saanut oikein yhtään oikeaa ystävää ja että luokka ei tunnu kovin yhtenäiseltä vielä kahden vuoden jälkeen.

Ryhmä MMM9M

Koko ryhmä koki luokkahengen olevan melkeinpä loistava. Suurimman osan mielestä ryhmä on paras mahdollinen vaikka ikäjakauma ja persoonallisuudet ovat edustettuina laidasta laitaan.

Luokkani on todella kiva ja luokkakbenki on mainio. Meillä on ”omia” luokankeskeisiä juttuja jotka lisäävät hyvää luokkakbenkeä.

Kun on nyt tutustunut luokkaan, on se alkanut tuntua todella mukavalta ja mielestäni ryhmälämme on loistava ryhmäbenki ja kaikki tulevat toistensa kanssa toimeen. Ryhmässämme on paljon erilaisia ja eri-ikäisiä ihmisiä mikä on vaikuttanut positiivisesti ryhmäbenkeemme.

Voisin kuvailla ryhmämme tapaa toimia hyvin avoimeksi ja innostuneeksi. Tunneilla autetaan toisia, jos joku ei osaa sekä jokainen on jokaisen kaveri.

Kun tulin kouluun, en ottanut tätä opiskelua ihan tosissani, koska ajattelin että tämä on vain väliaikaista. Kun tutustuin meidän luokkaan ja opettajiin, tajusin että tykkään tästä koulusta, alasta ja ihmisistä.

Meidän luokalla on aivan mahtava yhteisbenki. Vaikka luokka on jaettu kahteen ryhmään, silti pysymme yhdessä. Järjestämme yhdessä jublia, pikkujouluja ja kaikkea muuta yhteistä.

Vaikka tämäkin vuosikurssi on jaettu kahteen ryhmään, ei se ole suuremmin haitannut opiskelijoiden tutustumista toisiinsa. Tähän on vaikuttanut ryhmän oma-aloitteisuus ja yhteiset vapaa-ajan aktiviteetit.

7.4 Opettajat

Ryhmä MMM6M

Opettajat ja opetuksen taso koettiin vaihtelevan laidasta laitaan ja ääripäitäkin joukosta löytyi. Osa opettajista koettiin olevan turhan henkilökohtaisia ja antavan arvosanoja esim. pärtäkertoimen mukaan. Monet kokivat tylsät ja jokapäiväiset opetusrutiinit puuduttaviksi. Ryhmän mielestä myös tehtäviä oli toisinaan liikaa kerralla.

Opettajia oli laidasta laitaan. Joidenkin opetus oli todella hyvää ja ymmärrettävää. Joidenkin todella huonoa, kalvosulkeisia ja vain luokan edessä istumista ja selittämistä jostain jostain (kukaan ei ymmärtänyt mitään).

Toisinaan annettujen tehtävien määrä on ollut melko ylivoimainen ja taas toisinaan tehtäviä olisi voinut olla enemmänkin, mikäli itse kurssin aihe vaikutti tärkeältä.

Joidenkin opettajien kohdalla koulumenestys tuntui olevan kiinni pärtäkertoimesta tai asioita vietiin muuten vain henkilökohtaiselle tasolle.

Yleisesti ottaen opetuksen taso heitteli laidasta laitaan. Yhtenäistä linjaa ei oikein tuntunut opettajien väliltä löytyvän.

Jotkut opettajat selvästikin osasivat asiansa ja ”päivittävät” tietojaan ja sitä kautta myös heidän oppitunneista tulee mielenkiintoisia ja niillä innostaa olla. Toiset opettajista ovat taasen jämähtäneet suorastaan kivikaudelle, jolleivät jopa alkuräjähdyksen aikoihin saakka opetusmetodeissaan.

Kuitenkaan kaikki opettajat eivät olleet huonoja, vaan joukosta löytyi myös todellisia alansa taitajia ja muutenkin mukavia persoonia. Näitä toivoisi jokaisessa oppilaitoksessa olevan enemmän..

Joukosta löytyi myös ammattitaitoisia opettajia, joita kiiteltiin. Opettajat, jotka näyttivät olevan aidosti kiinnostuneita opetettavasta aiheesta, innostivat omalla asenteellaan oppimaan. Ryhmän koki positiiviseksi, että jotkut opettajista pyrkivät tuntemaan heidät myös ihmisinä, ei pelkästään opiskelijoina.

Ryhmä MMM8M

Ryhmällä oli opettajista niin hyvää kuin huonoakin sanottavaa. Opettajien ja opetuksen taso oli ryhmän mielestä todella vaihtelevaa. Useimpien mielestä opettajien vaikutus ja ammattitaito oli merkittävä opiskelumotivaatiota ajatellen. Monet opettajista luonnehdittiin myös kannustaviksi ja tukeviksi. Heille oli helppo mennä juttelemaan asiasta kuin asiasta. Monien mielestä myös opettajien ja oppilaiden välinen yhteistyö oli tärkeää ja oleellista opintojen edistymisen kannalta.

Opettajat ovat koulussamme luoneet tunteen että olemme yksilöitä.

Valitettavasti koulumme opettajista minulle ei ole jäänyt niin kokonaisvaltaisen hyvä mieli. Meidän ryhmän kohdalle on nimittäin sattunut muutamia epäammattimaisia opettajia, jotka sittemmin ovat joutuneet lähtemään. Heidän huonon opetuksen takia opintoni ovat jopa kärsineet. Toki joukossa on monia mahtavia opettajia, joiden opetustyyliä osaa vasta nyt arvostaa.

Opettajilla on yllättävän suuri vaikutus opintojen sujumiseen ja motivaatioon. Opettajissa on todella suuria eroja. Joskus tuntuu että tämä koulu on viitsi koska meistä pitäisi tulla ”ammattilaisia”. Jos markkinoinnin tunnilla opetus on sitä tasoa että puhutaan jäniksistä, niin en oikein jaksa uskoa omaan ammattitaitooni.

Opettajilla on suuri merkitys opiskeluuni. Opettajien taso on ollut yllättävän vaihtelevaa. Osa opettaa todella hyvin ja osa on aivan pihalla kaikesta.

Koulun opettajat ovat olleet mukavia, ymmärtäväisiä ja heille on helppo mennä puhumaan erilaisista asioista. Koulun kursseilla toteutuvat matkat ja reissut ovat varmasti kasvattaneet luokkamme ryhmähenkeä ja tuonut yhteisöllisyyden tunnetta.

Opettajien vaikutus opiskeluuni on suuri, esimerkiksi viime vuonna epäpätevän opettajan kurssille en halunnut osallistua ollenkaan, vaan kävin kurssin tänä keväänä, kun opettaja vaihtui.

Opettajia on koulussamme kolme kategoriaa: hyvät, pätevät opettajat, aivan ulkona olevat, epäpätevät opettajat sekä joitakin siltä väliltä.

Kaikkien mielestä joukosta löytyi myös sellaisia opettajia, joiden taso oli huono ja kritiikkiä tuli aika lailla. Muutama oli tyytymätön esimerkiksi epäammattimaisiin opettajiin ja joidenkin mielestä myös sellaisia opettajia löytyi, jotka eivät pahemmin edistäneet opiskeluintoa.

Ryhmä MMM9M

Syksyllä 2009 aloittaneet kokivat suurimman osan opettajista olevan ammattitaitoisia ja työssä taitavia. Kiitosta saivat myös monipuoliset opetusmenetelmät luennoista ryhmätöihin ja nettitehtäviin.

Opettajat ovat ainakin tähän asti olleet hyviä ja ammattitaitoisia. He osaavat kannustaa ja antaa sekä negatiivista että positiivista palautetta, mikä auttaa omassa opiskelussa ja itsensä kehittämisessä.

Opettajat ovat mukavia. Heidän opetuksensa vaan eroavat toisistaan aika paljon, joten toisten tunneilla on helpompi oppia kuin toisten.

Opettajat ovat erilaisia. Jotkut ovat tosi vaativia, jotkut taas ei.

Opettajat ovat mukavia tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta. Parin opettajan opetustaidoissa on kyseenalaistamista ja eräältä opettajalta tuntuu saavan vain negatiivista palautetta ja tunnen joutuneeni silmätikuksi.

On ollut kiinnostavia aineita ja opetuskin on tuntunut suurimmaksi osaksi mukavalta. Opettajien kanssa on ollut helppo tulla toimeen. Opettajat ovat olleet ymmärtäviä ja opetus on ollut kiinnostavaa, ainakin suurimmaksi osaksi.

Myös vasta opiskelunsa aloittaneet kokivat opetuksen tason olevan osittain heikohko ja muutamasta opettajastakin on tullut jo sanomista. Monen mielestä opettajien opetusmetodi-en suhteen ei löydy yhtenäistä linjaa, vaan jokainen opettaa täysin omalla, joskus erikoisella-kin, tyylillään mikä saattaa haitata joidenkin opiskelumotivaatiota.

7.5 Perhe

Ryhmä MMM6M

Perhe koettiin jokaisen kohdalla kantavaksi voimavaraksi opintojen onnistumiselle. Perheellillä opiskelijoilla oli välillä vaikeuksia sovittaa perhe-elämää ja koulua ajallisesti yhteen.

Vaikka miten yritti järjestää aikaa siten, että tietyn ajan päivästä käytti koulutöihin ja osan perhe-elämään, asiat menivät väkisinkin sekaisin kun uusia tehtäviä kasaantui päällekkäin.

Omaa perhettä minulla ei vielä ole, joten sen puuttuminen helpotti opiskelua.

Perhe, tarkoittaen tässä tapauksessa lähinnä vanhempiani, on osaltaan käytännössä mahdollistanut sen, että olen voinut keskittyä opiskeluun, eikä minun ole tarvinnut koko aikaa huolehtia rahojen riittävydestä.

He ovat olleet kannustavia, mutta muuten heidän roolinsa opiskelussani ei ole ollut suuri.

Osalla vanhempien rahallinen avustus oli tärkeää, jottei tarvinnut koulupaineiden ohella stressata raha-asioista. Monet kokivat perheen tuen kannustavaksi opinnoissa.

Ryhmä MMM8M

Perheen vaikutus koettiin yleisesti kannustavaksi ja myönteiseksi. Muutamalle pidentynyt välimatka perheeseen oli kasvattanut perheen kannustavan tuen merkitystä. Useimmat saivat perheeltään tukea niin taloudellisesti kuin henkisesti. Kotiin voi mennä rentoutumaan ja lataamaan akkuja.

Perheen merkitys on mielestäni kasvanut opiskeluni aikana. Pidemmän välimatkan takia perheen merkitys on minulle suurempi kuin ennen. Myös kannustava tuki on auttanut.

Perhe on mahtava tuki, niin taloudellisesti kuin henkisesti.

Perhe on myös vaikuttanut opintoihini, positiivisessa mielessä tietenkin. Vaikka vanhemmat asuvatkin melko kaukana, he ovat kannustaneet minua kovasti esimerkiksi osallistumaan erilaisiin matkoihin, kuten viime syksyn Kreetan matkaan.

Perhe vaikuttaa opiskeluuni vain myönteisellä tavalla.

Opiskeluani on tukenut vahvasti perheeni, äiti ehkä enemmänkin taloudellisesti sisareni henkisesti ja ihan käytännön asioissa. Myös tiivis ystäväpiirini on aina kuunnellut sekä stressiasioita että hyviä uutisia.

En kuitenkaan keskustele perheeni jäsenten kanssa paljon kouluasioistani, vaan pidän opiskeluni omalla vastuullani.

Muutamilla ryhmän jäsenistä perhe ei vaikuttanut juuri mitenkään opiskeluun, opiskelu oli omalla vastuulla. Yhdellä ei tuntunut olevan juurikaan aikaa perhe - elämälle, paitsi juhlapyhinä.

Ryhmä MMM9M

Suurin osa tästä ryhmästä on niin nuoria, ettei omia lapsia vielä ole, joten omien vanhempien ja sisarusten tuki koettiin vaikuttavimmaksi. Monien perheet tukivat henkisesti sekä muuttamat myös rahallisesti opiskelijan elämää.

Koulu on vienyt paljon aikaa ja se on vaikuttanut jonkin verran perhe-elämääni. Tottakai jää vähemmän aikaa perheelle ja ystäville, mutta onneksi he ovat ymmärtäväisiä ja kannustavat opiskelemaan.

Perheeni on kiinnostunut opiskelustani ja vanhemmat haluavat kannustaa eteenpäin ja tekemään rohkeita valintoja.

En ole Kajaanista kotoisin, joten minulla ei ole perhettä täällä. Käyn kuitenkin kotonani noin kaksi kertaa kuussa, joten näen heitä melko usein.

Perheeseeni kuuluu äiti, isä, isovelji ja isosisko. Perheeni tukee minua opiskeluissani. Saan myös onneksi pientä rahallista avustusta.

Muutamalla oli jo omaa perhettä ja sen vaikutus opiskeluun koettiin vain järjestelykysymyksenä arjen pyörteissä. Lasten päivähoitoaikojen ja ryhmätöiden yhteen sovittaminen on luonnollisestikin haastavaa, harjoittelujaksosta puhumattakaan.

7.6 Työssäkäynti opintojen ohella

Ryhmä MMM6M

Työssäkäynti opintojen ohella olisi monen mielestä ollut liian raskasta ja ajallisesti mahdotonta. Töiden koettiin vievän liikaa aikaa opiskelulta ja vapaa-ajan harrasteilta. Suurin osa kävi töissä vain kesäaikaan, kun opinnot eivät olleet pääasiallisia.

Päivässä ei yksinkertaisesti riitä tunteja sekä perheelle, vapaa-ajalle, töille ja opiskelulle.

Varsinkin ensimmäisenä vuotena työskentely olisi ollut käytännössä mahdotonta johtuen täydestä lukujärjestyksestä ja siitä että ryhmätöitä oli tehtävä myös vapaa ajalla.

En käynyt töissä opintojen ohella. Otin opintolainaa, mikä jälkepäin tuntuu tyhmältä. Olisin voinut mieluummin tehdä ilta ja viikonloppuhommia silloin tällöin, niin rahat olisivat riittäneet.

Rahallisesti ihan mahtava juttu ja lisä opintotukeen, välillä vaan tosi raskasta.

... loppujen lopuksi hyvä juttu jos jaksaa vaan pakertaa töitä ja opiskelua samaan aikaan!

Kuitenkaan ilman rahaa ei pärjää, joten moni oli ottanut opintolainaa, jopa vastahakoisesti. Työskentely opintojen lisäksi olisi ollut tervetullut lisä talouden puolelle, mutta halutessaan panostaa täysiaikaan opiskeluun, ei työlle löydy aikaa.

Ryhmä MMM8M

Ryhmästä noin puolet vastanneista kävi töissä opintojen ohella. Monien mielestä työskentely opiskelun ohella oli raskasta ja näkyi opiskelussa ja arvosanoissa. Aika ei tuntunut riittävän,

kuten ei myöskään energia pitkien koulupäivien jälkeen. Kuitenkin työnteko on omavalintais-
ta. Vapaa- aika menee levätessä ja kavereiden kanssa.

*Siten myös työssäkäynti on välillä haastavaa ja tuntuu, että vuorokaudesta loppuvat tunnit kes-
ken.*

*Minulla ei ole mahdollista tehdä säännöllisesti töitä, koska silloin minulla ei jäisi aikaa muuhun.
Se olisi liian stressaavaa.*

*Tällä hetkellä tuntuu, että aika ja energia ei riitä opiskeluiden ohessa työskentelyyn. Kesätyöt ovat
sitten asia erikseen.*

*Opiskelun ohella työssäkäynti on raskasta. Itse tein töitä kuukauden ajan viikonloput ja hiihto-
loman ja sen vaikutus näkyi välittömästi opiskelussa. Koulussa olin väsynyt ja ärtynyt ja tehtävien
palauttaminen myöhästyi poikkeuksesta. Työt olen nyt jättänyt lähes kokonaan ja keskityn aino-
astaan kouluun.*

*Itse käyn töissä aina viikonloppuisin ja lomilla ja aina kun mahdollista, koska opintotuki ei elätä
ketään. Se piristää kyllä aina koulujuttujen keskellä.*

*Työssäkäyntini ei ole millään tavoin häirinnyt opiskelua ja on mukava tienata vähän rahaa opin-
totuen lisäksi.*

*Nykyisin käyn töissä 8 – 16 tuntia viikossa ja se varmasti näkyy arvosanoissani. En kuitenkaan
ole erityisen pahoillani tästä, sillä tiedän läpäiseväni kurssit ja työstä saatu palkka on sen niin sen
arvoista.*

*Nyt toisen vuoden olen työskennellyt opintojen ohessa lähes joka viikonloppu ja ottanut toisenkin
harrastuksen, mutta silti on ollut aikaa niin perheelle kuin ystävillekin. olen pohtinut asiaa ja tul-
lut siihen tulokseen että asenne ratkaisee.*

Monet olivat myös sitä mieltä että työnteko ei häiritse opiskelua ja että palkka on vaivan arvoista. Aikaa riittää ystäville, perheelle ja harrastuksille, vaikka töissä kävisikin. Asenne on ratkaiseva tekijä ja lisätienesti opintotuen lisäksi on tervetullutta.

Ryhmä MMM9M

Tässä ryhmässä mielipiteet työssäkäynnistä opintojen ohella jakoutuivat. Joidenkin mielestä opiskelijan arjesta ei yksinkertaisesti löydy energiaa ja aikaa ilta- tai viikonloppu töille. Toiset taas ovat miettineet työskentelyn aloittamista taloutensa tasapainottamisen vuoksi. Tässä on esteenä vain koulutehtävien runsaus ja tärkeät harrastukset sekä rentoutumien viikonloppuisin. Työssä käyvät pitivät positiivisena sitä, että työ vie ajatukset opinnoista ja tukee opiskelijan taloutta.

Töissä en käy opintojeni ohella, sillä koen että minulla ei ole nyt aikaa eikä energiaa sellaiseen. Rahalle olisi kyllä käyttöä mutta luulen, että koulunkäyntini kärsisi jos alan käymään samalla töissä.

Käyn töissä opintojeni ohella, yleensä viikonloppuisin ja lomilla, sillä ylimääräinen raha on aina tervetullutta. Työssäkäynti ei vaikuta opiskeluuhini muuten kuin että olen tavallista väsyneempi koulussa, enkä jaksa keskittyä niin hyvin.

En käy töissä koulun ohella, sillä aikaa kuluu niin paljon opiskeluun, ettei minulle jäisi kovin paljon vapaa-aikaa. Lisätienestit eivät kyllä olisi pahitteeksi, mutta aikaa vaan ei tunnu olevan tarpeeksi.

Teen opiskelun ohessa paljon töitä, esimerkiksi työskentelen baarissa baarimikkona viikonloppuisin, tarjoilijana aina välillä ja joulukuun - tammikuun sesonkiaikana matkailualalla yhdessä yrityksessä. Täytyy sanoa että työt vievät niin paljon voimia ja aikaa, että koulunkäynti saa kärsiä siitä.

Itse en käy töissä koulun ohella, mutta en ymmärrä miten ne, jotka käyvät, jaksavat!

Monet työssäkäyvät ovat huomanneet työskentelyn vaikuttaneen haitallisesti opiskeluun. Muutamalla työssä käyneellä vapaa-aikaa tuntui olevan niin vähän koulutehtävien tekoon että olivat luopuneet työstään, jotta arkeen mahtuisi myös harrastetoimintaa opiskelua tasapainottamaan. Perheellisillä opiskelijoilla yleensä puoliso käy töissä ja lapset ovat lähiopetuspäivät hoidossa. Tällöin ei myöskään voi ajatella että päivisin opiskeleva kävisi vielä iltatöissä.

7.7 Vapaa-aika ja harrastukset

Ryhmä MMM6M

Useimmilla ei harrastuksille ollut liiemmin aikaa, koska koulun käynti verotti ajallisesti niin paljon. Vapaa-aikaa tuntui olevan vaihtelevasti riippuen kotitehtävien paljoudesta. Monilla vapaa-aika meni lepäillessä, varsinkin pitkien koulupäivien jälkeen.

Vapaa-aika on vaihdellut todella subdanteittain. Toisinaan on ollut uuvuttavaa työstä usean eri kurssin tehtäviä samaan aikaan, subt samoihin deadlineihin mennessä. Ja välillä on taas ollut huomattavasti enemmän vapaa-aikaa ja vain yksi tehtävä.

Viiikonloppuisin sitä on ollut niin väsynyt viikon työmäärästä, että on vain nukkunut päivästä toiseen.

Harrastusmahdollisuuksia Kajaanissa saisi olla enemmän. Kamo kyllä aina välillä järjestää jotain, mutta tuntuu ettei täällä ole muuta kuin baarissa jotain toimintaa välillä.

Harrastukset ovat olleet aina minulle eräänlainen henkireikä enkä ole niistä luopunut opiskeluaikanaan.

Ne jotka harrastivat vapaa-aikanaan esimerkiksi liikuntaa, eivät kokeneet sen haittaavan opiskelua, koska se tasapainotti opiskelijan arkea. Liikunta piirit, varsinkin joukkuelajeissa, toivat vaihtelevasti uusia kasvoja arkeen. Suurella osalla oli halu harrastaa jotain, mutta kaipasivat lisää erilaisia harrastusmahdollisuuksia.

Ryhmä MMM8M

Suurin osa ryhmän jäsenistä harrasti liikuntaa vapaa - ajallaan ja aikaa harrastuksille löytyi. Monet viettivät paljon aikaa myös kavereidensa kanssa. Harrastukset auttavat irtautumaan arjesta ja rentoutumaan. Osalla työnteko hieman verotti vapaa - aikaa mutta aikaa löytyi silti myös harrastuksille ja ystäville. Muutamien mielestä harrastuksilla ei ollut kovin kummoista merkitystä koulunkäyntiin.

Restonomiopiskelijoille yhteiset harrastukset tai yleensäkin vapaa - ajan vietto on tärkeää.

Vietän opiskelukavereiden kanssa paljon aikaa myös vapaa – ajalla.

Liikuntaharrastukseni eivät vaikuta merkittävästi koulunkäyntiini. Urheillessa on vaan kiva nollata ajatukset ja se on kivaa.

Liian usein tuntuu että vapaa - aikana ei jaksakaan tehdä mitään, kun aikaa on niin vähän.

Harrastuksia ei sen suuremmin ole, joten ne eivät juurikaan vaikuta opiskeluuni.

Kajaanissa minulla ei ole mitään harrastuksia, koska yksin on tynnyä harrastaa yhtään mitään.

Mitkä harrastukset? Ei vapaa - aikaa!

Vapaa – aikaa työssä hieman mutta ehdimme silti harrastaa vapaa – aikani liikuntaa sekä viettää aikaa ystäväni kanssa.

Kajaani on opiskelijakaupunkina aika kuiva, mutta kyllä täällä minusta aika paljon harrastusmahdollisuuksia on. Enemmän niistä tietoa vaan uusille opiskelijoille.

Muutammat eivät harrastaneet mitään ja aika ei tuntunut riittävän harrastuksille ja vapaa – aikaa ei ollut tarpeeksi. Muutamilla harrastukset olivat vähentyneet 2. opiskeluvuonna, koska tahti oli kiristynyt. Myös rahanpuute oli yksi syy harrastusten vähyteen. Monet olivat vapaa - ajalla liian väsyneitä harrastamaan mitään.

Ryhmä MMM9M

Liikunnan koettiin olevan tärkeä henkireikä opiskelijan arkisessa jaksamisessa. Ne jotka harrastivat liikuntaa säännöllisesti, eivät halunneet jättää sitä kuvioista pois, vaikka koulutehtävät olisivat tarvinneet enemmän panostusta. Monet olivat sitä mieltä, ettei vapaa-ajan harrastuksille ollut yksinkertaisesti aikaa opiskelijan elämässä.

Toisinaan tehtäviä on niin paljon, ettei jää aikaa harrastuksille. Usein koulun ja koulutehtävien jälkeen on vielä niin väsynyt, ettei jaksakaan tehdä mitään.

Vapaa- aika menee aika pitkälti lapsia ja kotia hoitaessa.

Vapaa-ajalla haluan rentoutua, nähdä kavereita ja juhlia, koska en halua että koko elämä pyörii vain koulun ympärillä. Erilaiset harrastukset esimerkiksi liikunta virkistää ja auttaa myös jaksamaan opiskelussa.

Vapaa-aikaa ei hirveästi jää, koska kursseja on kuitenkin aika paljon ja iltaisin joutuu tekemään tehtäviä. Liikuntaharrastukseni auttaa jaksamaan kyllä koulunkäynnissäkin.

Muutama mainitsi myös halukkuutensa aloittaa jokin harrastus, mutteivät olleet löytäneet puitteita missä sitä voisi harrastaa. Perheellisillä ei vapaa-ajan käytön ongelmia yleensä ole, sillä kotityöt ja lapset täyttävät päivittäisen aikataulun.

7.8 Tulevaisuuden suunnitelmat

Ryhmä MMM6M

Monen kohdalla tulevaisuus oli vielä auki, eivätkä suunnitelmat olleet tarkentuneet. Kaikilla oli kuitenkin tavoitteena löytää töitä joko omalta tai muilta aloilta. Joillekin opintojen jatkaminen oli myös vaihtoehtona.

Luultavasti teen joitakin alaan liittyviä töitä, mutta saatan myös jatkaa opiskeluja jossain muualla, täysin eri alan parissa.

Minulla ei ollut kouluaikana tarkekoja tulevaisuuden suunnitelmia. Joten ne eivät vaikuttaneet opiskeluuni vaan tein valintoja sen hetkisen mielenkiinnon mukaan. Näin jälkikäteen ajateltuna olisin voinut valita jotain toisinkin, mutta en suostu katumaan.

Tulevaisuuden suunnitelmiin valmistumisen jälkeen kuuluu työn etsiminen.

Työskentely kokopäiväisesti matkailualalla ei luultavasti ole mahdollista, ja aionkin työnhaussa ottaa huomioon myös muut alat.

Tulevaisuuteni suunnitelmana on saada töitä (ei välttämättä tai todennäköisestikään omalta alalta), vakiintua jonnekin päin Suomea asumaan, perustaa perhe ja sen sellaista.

Muutamalle myös aloilleen asettuminen ja perheen perustaminen oli tärkeää tässä elämänvaiheessa. Haastavaksi koettiin kiinnostavan työn löytäminen omalta alalta.

Ryhmä MMM8M

Useimmilla tulevaisuudensuunnitelmat olivat vielä avoinna, mutta monilla oli toiveissa lähinnä opinnäytetyön teko, valmistuminen ja työelämään siirtyminen. Muutamat aikoivat opiskella vielä jonkun toisen ammatin. Muutamilla oli haaveena lähteä ulkomaille vaihtoon tai töihin. Monilla oli toiveissa valmistumisen jälkeen työ, koti ja perhe.

Tulevaisuudelta suunnittelen nyt seuraavaksi harjoittelua, oparia, koulusta valmistumista. Sitten työelämään joihinkin matkailualan tehtäviin, tarkempaa en vielä tiedä – avoimin mielin siis!

Tulevaisuudensuunnitelmani ovat vielä täysin avoinna. Tiedän, että haluan työskennellä tällä alalla ja siksi jaksan panostaa kouluun sekä kiinnostun uusista asioista helposti myös koulussa.

Tulevaisuudensuunnitelmat ovat vielä täysin auki. Tietenkkin ne perusasiat ovat mielessä: hyvä työ, perhe ja koti.

Matkailuala kiinnostaa minua sen verran, että haluan valmistua restonomiksi. Saattaa siitä olla hyötyä tulevaisuudessa, vaikka aion kyllä opiskella vielä ainakin yhden ammatin lisää.

Tulevaisuudensuunnitelmat ovat vielä auki. Aion ainakin suorittaa opiskelut loppuun, ehkä jopa opiskella lisää myöhemmin.

Nyt haluan vain saada pian koulun suoritettua, jotta voin lähteä työelämään ja alkaa perustaa perhettä. Tärkeintä elämässäni on kuitenkin ihmissubteet, terveys ja positiivinen usko elämään ja tulevaisuuteen.

Vaikka muutamat epäroivätkin vielä opintojensa alussa valintaansa kouluttautua restonomiksi, he uskovat löytävänsä kiinnostuksen alaan ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin opintojen edetessä.

Ryhmä MMM9M

Tulevaisuudessa moni tämän vuosikurssin opiskelijoista haluaisi jäädä alalle ja löytää kiinnostavan työn. Ulkomailla suoritettava harjoittelu ja opintojen jälkeinen palkkatyö kiinnostaa myös muutamia. Positiivinen kuva matkailualasta innostaa monia aloittaneita opiskelijoita näiden opiskelujen suhteen.

Tulevaisuudensuunnitelmani ovat vielä ihan auki, enkä todellakaan tiedä mitä haluan tehdä. En myöskään tiedä käynkö tämän restonomikoulun loppuun vai haenko jossain vaiheessa jononkin muuhun kouluun.

Tulevaisuudensuunnitelmilla on suuri vaikutus opiskeluuni. Haluan työskennellä matkailualalla tulevaisuudessa, esimerkiksi hotelli vaikuttaa kiinnostavalta vaihtoehdolta. Olen myös kiinnostunut matkustelusta ja tulevaisuudessa haluaisinkin suunnata ulkomaille, mitä koulu tukee hyvin tarjoamalla mahdollisuuksia opiskelijavaihtoon tai työharjoitteluun ulkomaille.

Tulevaisuudensuunnitelmiini kuuluu tällä hetkellä restonomiksi valmistuminen kohtalaisen hyvillä arvosanoilla. Mietin myöhemmin opintojeni edetessä tarkemmin mitä haluan tulevaisuudessa tehdä.

Tulevaisuudensuunnitelmat ovat vielä auki. Haluan päästä matkaoppaaksi, nähdä maailmaa ja saada lisää elämäkokemuksia. Jossain määrin minusta tuntuu etten ole vielä valmis opiskelemaan mutta toisaalta en haluaisi lopettaa meidän luokan takia.

Vaikka harvat epäröivät näin opiskelujensa alussa valintaansa kouluttautua Restonomiksi, uskovat he löytävänsä kiinnostuksen alaan ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin opintojen edetessä. Valitettavasti myös tähän ryhmään mahtuu epäröijä jos toinenkin koko koulun suhteen siinä mielessä, että harkitsevat siirtoa tai vaihtoa toiseen oppilaitokseen.

8 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa kolmen eri vuosikurssin restonomiopiskelijoiden kokemuksia opiskelusta ja yhteisöllisyyden merkityksestä opiskelussa Kajaanin ammattikorkeakoulussa. Tavoitteena oli saada mahdollisimman kattava otanta restonomiopiskelijoiden kokemuksista koulutuksen suhteen. Tulosten avulla pyrittiin tuomaan esille mahdollisia ongelmakohtia ja niiden pohjalta kehittämään toimintaa.

Laadullista tutkimusmenetelmää tukemaan käytimme narratiivista analyysia. Opiskelijoilta kirjallisessa muodossa kerätyt narratiivit olivat parhain menetelmä tämän opinnäytetyön aineiston keruussa. Itse valitsemamme kategoriat helpottivat aineiston keruuta ja analysointia. Sen avulla saimme myös rajattua tekstisisältöä niin, ettei siitä tullut liian laaja. Analysoidessamme aineistoa jouduimme kuitenkin jättämään joitain epäolennaisia tekstiosioita käyttämättä.

8.1 Tutkimustulosten tarkastelu

Luokkahenkeen ja opetuksen tasoon liittyviä mielipiteitä esiintyi huomattavan monessa opiskelijoiden kirjoittamassa narratiivissa. Tärkeimpänä opiskeluun motivoivana tekijänä koettiin luokan yhteishenki ja yhteenkuuluvuuden tunne. Monien mielestä hyvä luokkahenki oli kannustavin tekijä jaksamisen ja opintojen jatkamisen kannalta. Ammattitaitoisten ja aiheeseen perehtyneiden opettajien koettiin olevan toinen kannustava tekijä opinnoissa. Huolestuttavan paljon oli myös negatiivista palautetta yleisestä opetuksen tasosta restonomikoulutuksessa. Vaikka monet kokivat erilaisten opetusmenetelmien rikastuttavan oppimista, koettiin se kuitenkin muutamien opettajien kohdalla häiritseväksi tekijäksi. Yleisesti ottaen opetuksen tason koettiin heittelevän laidasta laitaan.

Sosiaaliset ja yhteisölliset tekijät vaikuttivat suuresti opiskeluun. Tärkein yhteisöllisyyteen vaikuttava tekijä oli opiskeluryhmän lisäksi perhe, ystävät sekä vapaa - ajan harrastukset. Haastavia tekijöitä olivat lähinnä perhe - elämän ja opintojen yhteensovittaminen ja joillakin työskentely opintojen ohella.

Opiskeluryhmä koettiin muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta positiiviseksi. Monet olivat löytäneet hyviä ystäviä ja yleinen ilmapiiri ryhmissä oli myönteinen. Jotkut kokivat hyvän yhteishengen ja kannustavien luokkatoverien olevan syy saapua aamulla kouluun. Vaikka ryhmissä oli eri ikäisiä ihmisiä, tulivat he mielestään kaikkien kanssa toimeen. Ensimmäisen ja viimeisen vuoden opiskelijoiden mielestä vuosikurssin jako kahteen ryhmään koettiin olevan haittaava tekijä. Toinen ryhmä tuntui jäävän väistämättä hieman etäiseksi.

Kokemukset opettajista jakautuivat hyviin ja huonoihin kokemuksiin. Opettajilla oli yllättävän suuri vaikutus opintojen sujumiseen ja motivaatioon. Opetuksen taso oli vaihtelevaa sekä osan opettajista koettiin menevän jopa henkilökohtaisuuksiin. Tylsät ja jokapäiväiset opetusrutiinit koettiin myös osin negatiivisena. Aidosti aiheesta kiinnostuneet ja innostavat opettajat kannustivat omalla asenteellaan oppimaan. Kiitosta saivat monipuoliset opetusmenetelmät ja sellaiset opettajat, jotka pyrkivät tuntemaan opiskelijat myös ihmisinä, ei pelkkänä massana.

Perhe koettiin yleisesti tärkeäksi tukijaksi. Perhe oli monelle kantava voimavara, sillä suurin osa sai henkistä ja rahallista kannustusta perheeltään. Muutamilla oli jo omia lapsia ja se vaikeutti välillä perhe – elämän ja koulunkäynnin ajallista yhteensovittamista. Muutamilla perheen vaikutus opiskeluun ei ollut kovin merkittävä. Perheellisillä ei ollut ongelmia vapaa – ajan käytössä, sillä kotityöt ja lapset täyttivät päivittäisen aikataulun tehokkaasti. Jotkut olivat luopuneet tai vähentäneet harrastuksiaan, koska he tunsivat sen vievän liian paljon aikaa opinnoilta. Monilla ei ollut varaa eikä energiaa harrastaa mitään koulun lisäksi. Monet viettivät vapaa – aikaa koulukavereiden kanssa. Liikunta oli monelle tärkeä keino irtautua hetkeksi opinnoista ja koulustressistä.

Monien mielestä työssäkäynti opintojen ohella olisi ollut liian raskasta ja ajallisesti hankalaa. Vapaa - aika tuntui muutenkin olevan vähissä koulutöiden ja harrastusten takia. Jotkut halu-

sivat panostaa täysillä opiskeluun ja jättivät työssäkäynnin mahdollisuuden pois. Osa työssäkäyvistä oli huomannut sen vaikuttavan haitallisesti opiskeluun. Jotkut taas olivat sitä mieltä, ettei työnteko häiritse opiskelua ja palkka oli sen arvoista.

Aika monen kohdalla tulevaisuudensuunnitelmat olivat vielä täysin auki. Lähinnä opiskelijoiden ajatuksissa oli valmistuminen ja työelämään siirtyminen. Jotkut uskoivat löytävänsä kiinnostuksen opiskeltavaan alaan opintojen edetessä. Joillakin oli haaveena ulkomailla opiskelu tai työskentely. Muutamat olivat miettineet myös jatko - opintoja joko samalla tai toisella alalla. Osa oli myös miettinyt perheen perustamista ja aloilleen asettumista.

Seuraavaksi olemme tehneet koonnin eniten esille tulleista asioista kategorioittain:

Opiskeluryhmä

MMM6M

- ryhmäjako koettiin haittaavaksi
- omalla ryhmällä positiivinen vaikutus
- moni saanut uusia ystäviä

MMM8M

- positiivinen ja tiivis, yhteishenki korkealla
- luokkakaverit kannustavia
- kuppikuntia

MMM9M

- ryhmäjaosta ei koettu olevan haittaa
- luokkahenki loistava
- ryhmä paras mahdollinen

Opettajat

MMM6M ja MMM8M

- ryhmät kokivat yhtenäisesti opetuksen tason vaihtelevaksi

MMM9M

- piti suurinta osaa opettajista ammattitaitoisina
- taso osittain heikohko
- monipuoliset opetusmenetelmät

Perhe

MMM6M

- kantava voimavara
- perheellisillä välillä vaikeuksia sovittaa perhe-elämää ja koulua ajallisesti yhteen
- vanhempien rahallinen avustus tärkeää

MMM8M

- kannustava, myönteinen vaikutus
- muutamalla perhe ei vaikuttanut juuri mitenkään opiskeluun, opiskelu oli omalla vastuulla

MMM9M

- monet nuoria, joten omien vanhempien ja sisarusten tuki vaikuttavin
- rahallinen tuki
- oman perheen vaikutus järjestelykysymys arjen pyörteissä
 - lasten päivähoitoajat vs. ryhmätyöt

Työssäkäynti opintojen ohella

MMM6M

- raskasta ja ajallisesti mahdotonta
- ilman rahaa ei pärjää, joten opintolainaa otettava

MMM8M

- noin puolet kävi töissä
- opintojen ohella raskasta ja energiaa vievää
 - näkyi opiskelussa ja arvosanoissa
 - vapaa- aika meni levätessä

MMM9M

- mielipiteet jakautuivat
 - ei löydy energiaa ja aikaa
 - rahallinen tarve pakottaa
- monet luopuneet työstään, jotta arkeen mahtuisi myös harrastetoimintaa opiskelua tasapainottamaan
- perheelliset

Vapaa – aika ja harrastukset

MMM6M

- ei aikaa harrastuksille
- vapaa-aika lepäillessä
- liikunnasta ei haittaa
 - harrastus-mahdollisuuksia kaivattiin

MMM8M

- suurinosa harrasti liikuntaa
- muutamat eivät mitään
 - aika, energia, raha

MMM9M

- tärkeä henkireikä
- monilla ei aikaa
- halukkuus harrastustoimintaan
 - harrastus-mahdollisuuksia kaivattiin

Tulevaisuudensuunnitelmat

MMM6M

- tulevaisuus avoinna
- tavoitteena löytää töitä joko omalta tai muilta aloilta

- opintojen jatkaminen
- aloilleen asettuminen, perheen perustaminen

MMM8M

- tulevaisuus avoinna
- ulkomaille vaihtoon / töihin
- opinnäytetyö
- valmistuminen ja työelämään siirtyminen
- opintojen jatkaminen
- työ, koti ja perhe

MMM9M

- halu jäädä alalle, löytää kiinnostava työ
- ulkomaille vaihtoon / töihin
- harvat epäroijät uskovat löytävänsä kiinnostuksen alaan ja sen tarjoamiin mahdollisuuksiin opintojen edetessä.

8.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettiset kysymykset

Tutkimuksesta saimme mielestämme suhteellisen luotettavaa tietoa, koska samat asiat toistuivat joka vuosikurssin narratiiveissa useaan kertaan. Mielipiteet ovat myös uskoaksemme rehellisiä, sillä emme halunneet vaikuttaa tutkimustuloksiin muuten kuin antamalla tutkimusryhmille tietyt kategoriat. Näiden kategorioiden perusteella opiskelijoiden tuli pohtia kyseisten asioiden vaikutusta opiskeluun Kajaanin ammattikorkeakoulussa. Suhteellisen laaja otanta varmistaa myös osaltaan tutkimuksen luotettavuutta.

Koimme narratiivisen tutkimusmenetelmän olevan helpoin tapa saada aineistoa tähän tutkimukseen. Keräsimme aineiston jo valmiiksi kirjoitetussa muodossa, joten sitä ei tarvinnut lähteä purkamaan esimerkiksi nauhoitetuista haastatteluista. Tulkintavirheen mahdollisuus oli siis hyvin pieni, koska aineisto oli kirjoitetussa muodossa. Koimme, että narratiivisen tutki-

musmenetelmän heikkous oli väärinymmärryksen mahdollisuus. Mielestämme pystyimme kuitenkin samaistumaan opiskelijoiden kokemuksiin, sillä huomasimme samoja asioita tulleen ilmi oman opiskelumme aikana.

”Tutkimuksissa saatu tieto on luottamuksellista. Tutkijan on säilytettävä ja käsiteltävä aineistojaan tietosuojalain mukaisesti. Vastajan anonymisyys on turvattava tutkimusraportissa. Tutkijan on kuitenkin pidettävä huoli siitä, ettei vastaajaa pysty tunnistamaan edes hänen lähipiirinsä.” (Helkama ym. 2001, 46.)

Opiskelijat uskalsivat nimettöminä kertoa rehellisen mielipiteensä aihealueisiin liittyen. Vaikka osa narratiiveista palautettiin sähköisessä muodossa, käsitelimme ne nimettöminä alusta asti. Koska tutkimuksemme kosketti opiskelijoiden henkilökohtaista elämää, täytyi eettisyys varmistaa vapaaehtoisella suostumuksella kirjoittaa narratiivit. Kerroimme opiskelijoille lähetyksessä sähköpostissa, että tulisimme käsittelemään aineistot luottamuksellisesti ja nimettöminä. Opiskelijoiden anonymiteetin säilyttäminen on tärkeää, sillä tämän hankkeistetun opinnäytetyön tuloksia tullaan käyttämään Kajaanin ammattikorkeakoulun kehittämistyössä.

8.3 Oma oppiminen

Aloimme työstää tätä opinnäytetyötä syksyllä 2009, kevään ulkomaan harjoittelun ja kesätöiden jälkeen. Ohjaavan opettajan autettua meidät alkuun työstimme opinnäytettämme tasaiseen tahtiin koulunkäynnin ja muiden tehtävien ohessa. Narratiivien kerääminen osoittautui yllättävän hankalaksi, sillä kahden vuosikurssin tarinat tuli kerätä paperiversiona, eikä monen valmistuneen mielenkiinto enää näyttänyt riittävän sähköisen aineiston tuottamiseen.

Tämän tutkimustyön myötä olemme ymmärtäneet, kuinka paljon työtä vaatii eri kohderyhmiltä kerätyn tutkimusaineiston monimuotoinen tulkinta ja johtopäätöksien teko. Kirjastojen tietokannat ja Internetin maailma ovat avautuneet meille myös uutena ja tehokkaana tiedonhauksen lähteenä.

Olemme oppineet pitkäjänteistä työskentelyä koska ajoittainen etätyöskentelymme on tuonut omat haasteensa tutkimuksellemme. Tämä on kuitenkin ollut kaikin puolin monipuolinen ja kiinnostava prosessi.

8.4 Kuinka jatkossa?

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa yhteisöllisyyttä ja opiskelijoiden kokemuksia restonomikoulutuksesta. Tutkimuksessa tuli ilmi muutamia mahdollisia parannusehdotuksia koulun yhteisöllisyyden ja opiskelijoiden hyvinvoinnin parantamiseksi.

Opiskelijoiden mielestä koululla tulisi olla tarjolla enemmän yhteistä toimintaa myös päiväsaikaan sekä alkoholittomia luokkatapahtumia. Työharjoittelun jakaminen useaan osaan sain myös kannatusta käytännön kokijoilta.

Opiskelijat kaipasivat myös enemmän informaatiota Kajaanin tarjoamista harrastusmahdollisuuksista. Voisitko tilannetta parantaa hankkimalla esimerkiksi Expeditus Novus messuille liikunta-alan yrityksiä kertomaan toiminnastaan? Monilla olisi mielenkiintoa jatkaa aiempaa harrastustaan tai aloittaa uusi, mutta he eivät ole tiedä, mistä aloittaa tai etsiä.

Opiskelijat toivoivat myös, että ammattikorkeakoulu ja paikalliset yritykset tekisivät yhteistyötä enemmän ja sitä kautta saataisiin opiskelijoille alennuksia tuotteista ja palveluista. Koulutuksen kehittämiseksi olisi hyvä saada vastaavanlaista tutkimustietoa myös tulevina vuosina ja useammilta eri aloilta.

”Kehittäminen koetaan usein lisätyönä ja ylimääräisenä taakkana. Jos päivittäin hoidettavat tehtävät tuntuvat vievän kaiken ajan ja energian, kehittämistyöstä luovutaan helposti. Jotta kehittämisprojektit voisivat onnistua, niitä on arvostettava vähintään yhtä paljon kuin muitakin arkipäivän tehtäviä, opetuksen suunnittelua, opetusta, ko-

keiden korjaamista yms. Vaikka kehittäminen väliaikaisesti lisää työtä, siihen uhrattu vaiva maksaa vuosien kuluessa itsensä takaisin tavalla tai toisella.” (Hämäläinen & Sava 1989, 112).

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Johtopäätöksenä tutkimustulosten perusteella voimme todeta opiskelun ammattikorkeakoulussa vaativaksi ja aikaa vieväksi. Jos todella haluaa keskittyä opintoihinsa, joutuu tinkimään vapaa-ajasta ystävien ja perheen kanssa. Vapaa-aikaa ei aina ole harrastuksille ja muulle sosiaaliselle toiminnalle. Toisten mielestä tämä taas on mahdollista tehokkaalla ajankäytön suunnittelulla.

Välillä tiukkatahtinenkin opiskelu on koettu yleisesti raskaaksi ja energiaa vieväksi. Toisaalta opiskelijoiden kokemukset koulutuksesta olivat myönteisiä. Koulutuksen aikana saadut suhteet, uudet ystävät ja tuttavuudet sekä koetut retket ja muut elämykset ovat rikastuttaneet monen elämää.

Työssäoppimisjakson koettiin myös olleen kuormittava, varsinkin viiden kuukauden putkessa. Motivaatio kasvaisi varmasti monen opiskelijan kohdalla, jos harjoittelu olisi jaettu esimerkiksi kahteen eri osaan, jotta mahdollisimman moni opiskelija saisi kerätä työskentelytaitojaan kahdessa eri työpaikassa ja vaikkapa kahdessa ihan eri maassa.

Kajaanin ammattikorkeakoulun matkailupalvelujen ammattiopinnoissa on pyritty perehtymään 3,5 – 4 vuoden aikana luonto- ja liikuntamatkailuun sekä erilaisten tapahtumien ja koulusten järjestämiseen. Osaamista on syvennetty suunnittelemalla, toteuttamalla ja arvioimalla matkailutuotteita. Kansainvälistä liike-elämää varten on opeteltu tuntemaan eri kulttuureja sekä markkinointi- ja tuotekehitysosaamista.

Monen mielestä nämä tavoitteet ovat tulleet hyvin täytetyksi monipuolisilla oppimismenetelmillä, tosin taas hieman vaihtelevalla opetuksen tasolla. Opiskelijat ovat myös huomanneet vuosikurssien jaot kahteen pienempään ryhmään harmilliseksi. Samaa luokkaa, mutta eri ryhmää olevien opiskelijoiden kanssakäyminen koulun ulkopuolella on ponnisteluista huolimatta jäänyt toivottua vähäisemmäksi.

Positiivista on ollut huomata, että vaikka kohderyhmäämme mahtuu monta epäröijää tulevaisuutensa suhteen, monelle on jo opintojensa alkuvaiheessa täysin selvää mitä he tulevat tekemään tämän matkailunkoulutusohjelman jälkeen. Näistä kolmen vuosikurssin opiskelijoista on jo muutama työelämässä, aloilleen asettunut tai koulutustaan täydentämään jatkanut alansa ammattilainen. Aloittaneista vuosikurssilaisista kouluttautuu vielä monia ammattiosajia, yrittäjiä sekä monia muita matkailualan ammattilaisia niin Kainuun alueelle kuin koko Suomeen.

Käsittääksemme näin laajaa tutkimusta restonomikoulutuksesta ei ole tehty. Kajaanin ammattikorkeakoulussa on aiemmin tutkittu vain aikuiskoulutusryhmän mielteitä koulutukseen opinnäytetyön muodossa vuonna 2007. Tähän mennessä matkailun koulutusohjelman oppilaat ovat itse yrittäneet pitää luokkahenkeä yllä erilaisten koulun ulkopuolistenkin tapahtumien avulla. Opettajat ovat saaneet palautetta opetuksestaan lähinnä vain kurssipalautteiden muodossa tai harvoin suoraan opetuksen aikana.

SWOT restonomikoulutuksesta

Tärkeimmät motivoivat tekijät (S-vahvuudet)

- yhteisöllisyys, luokkahenki, opiskeluryhmä

Haittaavat tekijät (W-heikkoudet)

- opetuksen alhainen taso, sekavat opetusmenetelmät, luokkajako

Kannustavat tekijät (O-mahdollisuudet)

- ammattitaitoiset opettajat, monipuoliset opetusmenetelmät, perhe, ystävät, harrastukset, tulevaisuuden suunnitelmat

Haastavat tekijät (T-uhat)

- oma perhe, työt, henkilökemiat

LÄHTEET

Alasuutari Pertti teoksessa Saksala, E. 1998. Muutoksen sosiologia. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Heikkinen Hannu L. T. teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Helkama, K., Myllyniemi, R. & Liebkind, K. 2001. Helsinki: Oy Edita Ab.

Hämäläinen, K. & Sava, I. 1989. Koulun ihmissuhteet. Jyväskylä: Gummerus.

Kalliopuska, M. 1995. Sosiaaliset taidot. Helsinki: Edita.

Kiviniemi Kari teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kotkanvirta Jussi teoksessa Kotkavirta, J. & Laitinen, A.1998. Yhteisö. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Köppä, T., Laukkanen, J. & Santala, J. 2000. Enemmän kuin yritys – yhteisöllisen yrittämisen menestystekijät. Helsinki: Oy Edita Ab.

Metsämuuronen, J. 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja.1. laitos, 1. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Niiniluoto Ilkka teoksessa Kotkavirta, J. & Laitinen, A.1998. Yhteisö. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Perttula Juha teoksessa Perttula, J. & Latomaa, T. 2005. Kokemuksen tutkimus. Tartu: Guttenberg AS.

Saastamoinen Mikko teoksessa Eskola, J. 1999. Hengelistä Harréen, narratiivista Nudistiin. Kuopio: Kuopion yliopiston painatuskeskus.

Tiuraniemi, J. 1993. Yksilö, ryhmä, organisaatio *Sosiaalipsykologian perusteet*. 2. korjattu painos. Turku: Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja A: 15.

Varto, J. 1992. Laadullisen tutkimuksen metodologia. Tampere: Tammer – Paino Oy. Kirjayhtymä Oy.

Mitä sosiologia on? Helsingin Yliopiston kotisivut. Sosiologian laitos. Valtiotieteellinen tiedekunta. <http://www.valt.helsinki.fi/sosio/esittely/sosiologia.htm>. Luettu 11.2.2010.

LIITTEET

LIITE 1: Saatekirje

LIITE 1. SAATEKIRJE

Tervehdys!

Olemme kaksi viimeisen vuoden restonomiopiskelijää ja teemme opinnäytetyötä aiheesta ”Yhteisöllisyyden kartoitus restonomikoulutuksessa”.

Tutkimustamme varten tarvitsemme mahdollisimman monta mielipidettä Kajaanin Ammatikorkeakoulun restonomikoulutuksesta. Määrittääksemme mielipiteitä tarvitsemme omakohtaisia kokemuksiinne kirjoitetun tarinan muodossa (2-4 sivua).

Toivomme teidän mainitsevan kertomuksissanne ainakin seuraavien asioiden vaikutuksen opiskeluunne:

- opiskeluryhmä
- opettajat
- perhe
- työssäkäynti opintojen ohella
- vapaa-aika/ harrastukset
- tulevaisuuden suunnitelmat

Arvostaisimme todella paljon, jos viitsisitte käyttää hieman aikaa tällaisen kertomuksen tuottamiseen, sillä sen merkitys opinnäytetyöllemme on oleellinen. Käsittelemme tiedot luottamuksellisesti eli vastaajien nimiä ei tulla mainitsemaan missään yhteydessä. Jos haluatte lisätietoja, ottakaa rohkeasti yhteyttä.

Kertomuksenne voitte palauttaa nimettömänä paperiversiona suoraan meille tai sähköisessä muodossa osoitteeseen: mmm6mmervis@kajak.fi

Lämpimin terveisin,
Mervi Sihvonen & Terhi Lampela

MMM6M